

104. toimintavuosi

OTA YHTEYTTÄ

Kuva yllä: Johtokunnan jäsenet vuonna 2022 (pl. Harri Tuomainen)

Puheenjohtaja

Perttu Sirviö, Iisalmi,
puh. 050 323 6191, perttu.sirvio@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Noora Räsänen, Leppävirta
Puh. 040 154 1234, noora.hj.rasanen@gmail.com

johtokunnan muut jäsenet: Lassi Heiskanen, Vieremä, puh. 040 559 1695

Jarkko Hyttinen, Sonkajärvi, puh. 050 308 1334

Tiina Korhonen, Vesanto, puh. 040 828 1919

Ville Pekkarinen, Kuopio, puh. 040 038 4104

Janne Sirviö, Juankoski, puh. 040 0465738

Harri Tuomainen, Siilinjärvi, puh. 050 516 3518

Jouko Åkerlund, Vieremä, puh. 040 554 8373

Kansilehden kuva: Kansanedustaja Sari Essayah ja toiminnanjohtaja Jari Kauhanen syyskuun alussa Maaningalla turvepeltojen viljelyä koskevassa tilaisuudessa. Taustalla Maitosuomen toimitusjohtaja Ilpo Lukkarinen ja Savonian lehden Kati Partanen.

Toiminnanjohtaja

Jari Kauhanen
Puh. 040 505 6718, jari.kauhanen@mtk.fi

Järjestöasiantuntija (1.3.22 alk.)

Heini Mämmi
Puh. 050 434 6943, heini.mammi@mtk.fi

Maaseutunuorten asiamies

Vilma Kuosmanen
Puh. 044 413 3503, vilma.kuosmanen@mtk.fi

Toimistos sihteeri

Susanna Purhonen
Puh. 044 413 3501, susanna.purhonen@mtk.fi

**Projektipäällikkö
Innostu Tiedosta!
Aluepäällikkö**

Anne-Mari Heikkinen
Puh. 044 705 0401, anne-mari.heikkinen@mtk.fi
Sirpa Lintunen on työkierrossa MTK-Keskusliitossa 1.3.2022 alkaen

Postiosoite Tehdaskatu 37–39, 70620 KUOPIO
Sähköposti pohjois-savo@mtk.fi tai etunimi.sukunimi@mtk.fi
Kotisivut <https://pohjois-savo.mtk.fi/>
Facebook www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/
Instagram www.instagram.com/mtk.pohjoissavo/

MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöt osallistuvat yhdistysten sääntömääräisiin kokouksiin. MTK-Rautavaara kokousti marraskuussa 2021 Ala-Luostan maamiesseurantatalolla.

OTA YHTEYTTÄ.....	2
TERVEHDYKSET.....	5
MTK-Pohjois-Savon puheenjohtajan tervehdys.....	5
MTK:n puheenjohtajan tervehdys.....	6
TOIMINTA VUONNA 2021.....	7
Kustannusten raju nousu otti pääroolin edunvalvonnassa.....	7
Poimintoja työstä vuoden aikana.....	8
Kevättalvi.....	8
Kesä.....	8
syystalvi.....	8
Kokoukset.....	9
Johtokunta.....	9
MTK-Pohjois-Savon kevätkokous.....	11
MTK-Pohjois-Savon Syyskokous.....	12
MTK-Pohjois-Savon Innostu tiedosta! -hanke.....	15
Edunvalvontaa Valiokuntien kautta.....	16
Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyys.....	16
Erikoiskasvit.....	17
Peltokasvit.....	21
Liha.....	21
Maito.....	23
Luomu.....	28
Osaaminen ja hyvinvointi.....	30
Kuluttajatyö.....	32
Jäsenpalvelut.....	32
Ympäristö- ja maapolitiikka.....	33
LIITON HALLINTO JA TOIMIHENKILÖT 2021.....	33
Johtokunta.....	33
MTK:n työryhmät ja valiokunnat.....	34
Edustajat muissa yhteisöissä.....	34
Edustajat hanketoiminnassa.....	35
Toimihenkilöt 2021.....	35
TILASTOJA MAATALOUESTA POHJOIS-SAVOSSA.....	38
Rahavirrat ja tuotannon rakenne.....	38
Omistajanvaihdokset ja investoinnit.....	41
Lomitus.....	41
Mela-turva.....	41

TERVEHDYKSET

MTK-Pohjois-Savon puheenjohtajan tervehdys

2020-luvun alkupuoli on ollut monella tapaa synkkä. Korona muutti maailmaa ja käyttäytymistämme kenties pysyvästi. Puhuttiin uudesta normaalista, mitä tulee työnteon tapoihin tai sosiaaliseen kanssakäymiseen. Helmikuun 24. päivä maailma muuttui taas ja kukaties vielä enemmän kuin koronan seurauksena. Kaikkia seurauksia emme vielä tässä vaiheessa tiedä, mutta itänaapurimme ja länsimaiden suhteet tuskin koskaan palautuvat entiselleen. Jo hyökäys itsessään, saati venäläisten sotilaiden Ukrainassa tekemät sotarikokset, vaatinee totaalisen vallanvaihdon Venäjällä, ennen kuin lännessä harkitaan kauppasuhteiden uudelleen rakentamista.

Sota on koskettanut myös meitä viljelijöitä täällä Pohjois-Savossa monin tavoin. Tiloilla on ollut paljon ukrainalaisia työntekijöitä karjanhoito- tai marjanviljelytyöissä. Työsuhteet saattavat olla hyvinkin pitkiä ja osa työntekijöistä on kuin perheenjäseniä. Epävarmuus ihmisten voinnista ja voimattomuuden tunne tilanteen edessä on aiheuttanut jakamisongelmia tiloilla.

Maatalous on tällä hetkellä sotien jälkeisen ajan syvimmissä kriisissä. Syksyllä 2021 alkoi tuotantokustannusten rajou nousu, kun maailmanpolitiikan vuoksi maakaasun hinta lähti nousuun, mikä näkyi lannoitteiden hinnassa lähes välittömästi. Kaksi peräkkäistä heikkoa satovuotta puolestaan piti viljavarastot pieninä, mikä aiheutti viljan hinnan huomattavan nousun. Sodan vaikutukset energian hintaan lienevät pitkäkestoisia, joten tilojen kustannukset pysyvät pitkään korkealla tasolla. Maidon tuotantokustannus on noussut vuodesta -20 noin 16 snt/litra ja naudanlihan yli 1,5 €/kg viime vuodesta. Tuottajahinnat ovat myös lähteneet nousuun, mutta hitaasti kustannuksiin nähden, joten tilojen talous on ennennäkemättömän tiukoilla. Markkinoilta täytyy saada rahaa nousseiden kustannusten kattamiseksi laskentatavasta riippuen reilu miljardi euroa, tämä on noin 50 snt/hlö/päivä. Elintarvikeketjulla täytyy olla halua ja kykyä siirtää tämä kustannusnousu ketjussa eteenpäin.

Irroittautuminen venäläisestä energiasta on ollut huomattavan nopeaa, vaikka etenkin Saksa vielä kipuilee maakaasun kanssa todennäköisesti pitkään. Myös Suomessa maakaasulla on suuri merkitys joillakin toimialoilla, muun muassa lannoiteteollisuudessa. Lisäksi joitakin isoja leipomoita toimii maakaasun varassa. Siirtyminen uusiutuviin energiamuotoihin sai aivan uuden vaihteen sodan seurauksena. Tämä luo maaseudulle uusia mahdollisuuksia, kunhan pää pidetään kylmänä muutoksen aikana. Virheinvestointeihin ei ole varaa tässä taloustilanteessa. Energiamurroksen lisäksi myös valkuaisomavaraisuuden kasvattaminen on oleellinen osa Suomen maatalouden selviytymistä tästä kriisistä.

Vaikeista ajoista huolimatta tiloilla katsotaan myös tulevaan. Maaliskuussa päättyneellä investointihakukierroksella oli paljon hakemuksia liittyen energiatuotantoon sekä tuotantorakennuksiin. Tiloilla satsataan energiaomavaraisuuden ja eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen. Lypsykarjapuolella nähtäneen hiljaisemmän ajan jälkeen myös investointeja, kun hakukierrokset sopimusmäärän kasvattamiseksi pääsevät käyntiin.

Toiminnallisesti vuosi 2021 oli edellisten vuosien tapaan vilkas. Osa tilaisuuksista järjestettiin etänä, osassa pääsimme tapaamaan jäseniä ja luottamushenkilöitä paikan päällä. Uuden jäsenrekisterin käyttöönotto helmikuussa aiheutti ongelmia laskutuksessa ja jäsenihteerit tekivät valtavan työn asioiden korjaamiseksi. Kiitos siitä vielä näin jälkikäteen! Loppuvuosi painottui ratkaisujen etsimiseen kustannuskriisiin ja tämä työ jatkuu tänäkin vuonna.

Lämmin kiitos liiton yhteistyökumppaneille, toimihenkilöille sekä luottamushenkilöille kuluneesta vuodesta! Työ maaseudun ja maatalouden edistämiseksi jatkuu ja uusia haasteita heitetään meille joka päivä. Ne ratkaistaan yhdessä.

Perttu Sirviö

MTK:n puheenjohtajan tervehdys

Huoltovarmuus vaatii vahvistamista

Venäjän bruttaali hyökkäys Ukrainaan pisti maailmankirjat uuteen asentoon. Valtaosa EU-maista havahtui siihen, miten turvallisuus ja huoltovarmuus on laiminlyöty. Venäläisen energian varaan rakennetut taloudet ovat lopulta heikkoja. Myös Suomessa moni asia muuttuu turvallisuuspolitiikan keskeisistä ratkaisuista alkaen.

Maatalouden kustannuskriisin kärjistyminen nähtiin jo alkusyksystä 2021. MTK kampanjoi vahvasti tästä asiasta koko syksyn ja talven ajan. Maatalouden myyntihintojen kehitys oli jo vuosia jäänyt jälkeen tuotantopanosten hintojen korotuksista. Suomalaisia ruokamarkkinoita oli pitkään ohjattu halpuutuksen ideologialla, minkä mukaan huippulaa-tua on saatava kuluttajille yhä halvemmalla. Tämän vuoksi maatilojen kriisinkestävyys horjui ja ala syöksyi ongelmiin välittömästi, kun energian hinta nousi pilviin.

Ruokamarkkinoiden muut toimijat olivat käsittämättömän kuuroja maatilojen hätähuudoille. Faktat olivat selviä, mutta mitään ei tapahtunut. Vasta sota Ukrainassa herätti; tilanne ei mene ohitse nopeasti ja kansakunnan kyky varmistaa ruokahuolto on todellakin uhattuna. Elämme huhtikuuta 2022 ja vasta nyt ruokateollisuus sekä kauppa käyvät vakavia neuvotteluja perustelluista korotuksista ruoan hintaan.

Valtiovallan herääminen uhkaavaan tilanteeseen tapahtui muutama viikko ennen markkinoita. Maataloudelle rakennettiin 330 miljoonan euron huoltovarmuuspaketti. Valitettavasti juridiset ja poliittiset rajoitteet estivät paketin parhaan mahdollisen osumatarkkuuden kriisinhoidon kannalta. MTK:lle tämä ei tosin ollut yllätys. Sen vuoksi olemmekin määrätietoisesti korostaneet sitä, että ainoat kestävätkä ratkaisut löytyvät toimivilta ruokamarkkinoilta. Jos markkinat eivät toimi, on valtiovallan vastattava lainsäätäjälle mahdollisin keinoin.

Suomen hallitus antaa syksyllä 2022 selonteon huoltovarmuudesta. Selonteko on merkittävä maatalousyrittäjien kannalta. Vihdoinkin on tuotava esiin selkein sanoin, millainen riski kansakunnalle on maatalouden kelvoton kannattavuus. Samassa yhteydessä on selvitettävä toimivien ruokamarkkinoiden rooli kriisinkestävyiden rakentamisessa. Poliittinen tahtotila elinkeinon vahvistamiseksi on herännyt ja kotimaisella maataloudella on kansalaisten suuren enemmistön vahva tuki.

Tässä tilanteessa tarvitaan myös laaja parlamentaarinen työ, jossa kirkastetaan Suomen kansallinen tahtotila omasta ruoantuotannosta vuoteen 2030. Akuuttiin kriisiin tämä ei tietenkään tuo ratkaisua, mutta maataloutta pitkään jäytäneeseen kannattavuusongelmaan tarvitaan kestäviä ratkaisuja markkinoiden sekä maatalous- ja ympäristöpolitiikan yhteensovittamisessa.

Kotimaan toimien ohessa on katse suunnattava Euroopan unioniin. Sen kunnianhimoinen ilmasto- ja ympäristöpolitiikka ei saa vaarantaa ruokahuoltoa eikä maanomistajan perusoikeuksia. Maanomistajan oikeusturvan puolustamiseen törmätään varsinkin EU:n lukuisissa metsien hoitoon liittyvissä ohjelmissa. Näissä piilee todellinen vaaran paikka myös Suomen talouden ja hyvinvoinnin kannalta.

Elämme todella haastavaa aikaa, johon pientä valoa tuo ihmisten herääminen perusasioiden merkitykseen. Näitä ovat tunnetusti turvallisuus, ruoka sekä lämpö. MTK Pohjois-Savo on ajanut vahvasti jäsentensä ja maakuntansa asiaa näinä vaikeina aikoina. Pohjois-Savo on Suomen maakuntien aatelia sekä maaseudun yrittäjähenkisyydessä että edunvalvonnassa. Suuri kiitos teille jokaiselle maaseudun ja oman elinkeinon puolesta ahkeroineelle.

Juha Marttila

TOIMINTA VUONNA 2021

Kustannusten raju nousu otti pääroolin edunvalvonnassa

Vuosi 2021 oli MTK-Pohjois-Savon 104. toimintavuosi. Yhdistys on perustettu 16.9.1917 ja vuonna 2021 toimialue oli Pohjois-Savon maakunta lukuun ottamatta Joroisten kuntaa, joka siirtyi Pohjois-Savon maakuntaan vuoden 2021 alussa. Liiton jäseninä on 20 MTK- yhdistystä, joilla oli 3 374 jäsentilaa ja niillä 3 415 vastuuhenkilöä ja 4 898 perheenjäsentä. Yhteensä jäseniä oli vuoden 2021 lopussa 8 531. Henkilöjäseniä yhdistyksissä oli 176 ja kunniajäseniä 21.

Liiton yhteisöjäseniä ovat Itä-Suomen sikatalouskerho, Lihakunta, LähiTapiola ryhmä, Osuuskunta Maitosuomi, Osuuskunta Maitomaa, ProAgria Pohjois-Savo ry, Savon Lihanautakerho ry ja Suonenjoen Seudun Marjanviljelijäin yhdistys r.y. (SSMY)

Vuonna 2021 edunvalvontatyö jatkui edellisenä vuonna alkaneen koronapandemian raamittamana. Loppuvuotta kohden keskeisiksi edunvalvonnan kohteiksi nousivat kustannusten rajun nousun aiheuttamat vaikutukset maatalouden harjoittamiseen ja kesän 2021 heikon sadon heijastukset tilojen toimintaedellytyksiin.

Luottamus- ja toimihenkilöt osallistuivat vuoden aikana laajasti maakunnan kehittämiseen eri yhteisöissä, tärkeimpinä Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) ja Pohjois-Savon alueellisen maaseutuohjelman valmistelu. Pohjois-Savossa toteutettavien hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn osallistuttiin 13 eri hankkeessa. Toimihenkilöt osallistuivat lisäksi yhteistyöryhmien kokouksiin mm. vesiensuojelussa, jäteasioissa, lomituksessa, maatalousalan opetuksessa, työvoiman hankinnassa ja työterveyshuollossa. Toiminnanjohtaja ja aluepäällikkö osallistuivat vuoden aikana (139+111) kokoukseen, jossa järjestäjänä oli järjestön ulkopuolinen taho. Viljelijöille oli tarjolla toista vuotta MTK-Pohjois-Savon kilpailuttamat työterveyshuoltosopimukset. Yhteistyökumppanit olivat Järviseudun/Kallaveden työterveys Oy:t ja Terveystalo Oy.

Seitsemän MTK-yhdistystä toimi kahden vuosittaisen kokouksen mallissa ja 13 yhdistystä yhden vuosittaisen kokouksen mallissa. Liiton toimihenkilöt osallistuivat kaikkien yhdistysten kokouksiin. MTK-Vieremä juhli 100. toimintavuottaan joulukuussa 2021.

MTK-Pohjois-Savon nettisivuilta löytyy uutisia ja ajankohtaista tietoa. Jokapäiväisessä viestinnässä käytetään Facebook-sivua, jolla oli vuoden 2021 lopulla noin 2287 seuraajaa. Instagram-tilillä on noin 647 seuraajaa. Jäsenyhdistyksille ja jäsenille tehdään kohdennettua viestintää sähköpostilla. Yhdistysten ja liiton luottamushenkilöille on myös oma suljettu Facebook-ryhmä.

Yhteistoimistossa osoitteessa Tehdaskatu 37 työskentelevät MTK-Pohjois-Savon lisäksi MHY-Pohjois-Savo, Maaseutuammattiin ry, Mela-asiamiehet ja asiakaspalvelu ja MTK:n metsälinjan kenttäpäällikkö. Kiitos kaikille, jotka ovat lähettäneet toimistoomme vapaakappaleet sanomalehdistä.

Poimintoja työstä vuoden aikana

Kevättalvi

Maa- ja metsätalouden verokoulutus järjestettiin etänä 29.1.2021 ja 10.2.2021 MTK-Itä- ja Keski-Suomen alueella. Verokoulutukseen osallistui 225 henkilöä. Kouluttajina toimivat verojohtaja Timo Sipilä MTK:sta ja yrittäjä Hannu Vuoriniemi Vuoriniemi Consulting Oy:stä. MTK- Itä- ja Keski-Suomen alueen yhdistysten luottamushenkilöpäivät pidettiin verkkotapaamisena helmikuun alussa. Tapahtumaan osallistui 121 henkilöä, joista 46 oli Pohjois-Savosta.

MTK-Pohjois-Savo oli mukana verkossa järjestetyssä Finland Works-tapahtumassa helmikuussa TE-palveluiden ja Suomenjoen Seudun Marjanviljelijöiden kanssa kertomassa maakunnan työmahdollisuuksista. Kuntavaaliehdokkaina oleville MTK:n jäsenille järjestettiin Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteistyönä koulutustilaisuus, jossa käsiteltiin mm. julkisia hankintoja ja maankäyttöasioita.

Pohjois-Savon kylät ry:n Ikäihmiset kiinni lähiyhteisöön -hankkeen kanssa järjestettiin kolme etätutustumista maataloilille kevään 2021 aikana. Harri Tuomainen tutustutti vieraat lypsykarjatilaan Siilinjärvellä, Lassi Heiskanen kertoi hevostaloudesta Vieremällä ja Minna Puranen kertoi lammastilan arjesta Tervossa.

Oiva-jäsenrekisterikoulutusta järjestettiin MTK-yhdistysten sihteereille Teamsin kautta viikoittain kevättalvella jäsenlaskutuksen aikana. Lisäksi yhdistyksiä koulutettiin lähettämään sähköpostia Oivasta. Yhdistyksille järjestettiin myös koulutus yhdistyksen varallisuuden hallinnasta yhteistyössä Lähitapiolan kanssa.

Kesä

Kesäkuussa pidetyissä kuntavaaleissa jokaisessa pohjoissavolaisessa kunnassa oli ehdokkaana MTK:n jäseniä. MTK-Pohjois-Savo tiedotti ehdokkaista jäseniä ja kannusti jäseniä äänestämään.

Johtokunta tapasi Savo-Karjalan kansanedustajat Markku Eestilän, Marko Kilven ja Matti Semin heinäkuussa Leppävirralla Noora Räsänen marjatilalla. Tapaamisen aiheina olivat maaseudun tie- ja tietoverkot ja marjatilojen kausityövoiman saantiin liittyvät asiat. Liitolla oli oma osasto maa- ja metsäiltilamissa Kivennavalla Muuruvedellä elokuun alussa.

Kesän ajan MTK-Pohjois-Savo oli mukana MTK:n hallinnoimassa Töitä Suomesta- neuvontapalvelussa, joka vastasi kausityövoimaa työllistävien viljelijöiden kysymyksiin puhelimitse.

syystalvi

MTK-Pohjois-Savo keskusteli kansanedustajien kanssa syyskuun alussa maatalouden ilmastotyöstä Maaningalla Luonnonvarakeskuksen tutkimuspellolla. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen, Savonian, Osuuskunta Maitosuomen ja Atrian kanssa.

Lokakuussa järjestettyyn maakunnalliseen puheenjohtajien ja sihteerien tapaamiseen osallistui Vesileppiksessä 35 henkilöä. MTK-Pohjois-Savo järjesti yhteistyössä Melan Väliä viljelijästä-hankkeen kanssa viljelijöiden hyvinvointipäivän, jossa oli noin 90 osallistujaa.

MTK aloitti yhteistyökumppanina Itä-Suomen Yrityskylässä, joka sijaitsee Kuopiossa. MTK:n osastolla koululaiset tutustuvat viljelijän ja mylläriin työhön. Yrityskylässä vierailee vuosittain yli 80 % itäsuomalaisista kuudesluokkalaisista.

MTK:n luottamushenkilöille tehtiin maatilan kannattavuuskysely lokakuussa yhteistyössä muiden Järvi-Suomen alueiden MTK-liittojen kanssa. Kyselyyn vastasi 188 viljelijää. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin edunvalvontatyössä.

MTK-Pohjois-Savo oli mukana lähiruokatapahtumissa marras-joulukuussa Leppävirralla Unnukan Lähipuodissa, Iisalmen Väisäsen Kotilihassa ja Nilsiän Tuottajatorilla. Yhdistyksiä kannustettiin organisoimaan Kokkaa kotimaista-ruokatarvikkeet yläkoulujen kotitalousryhmille, 13 yhdistystä oli mukana toiminnassa. Ruokatarvikekampanjaa pidettiin erittäin toteuttamiskelpoisena korona-ajalle.

Kokoukset

Johtokunta

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna yhdeksän kertaa. MTK-Pohjois-Savo teki lausunnot mm. seuraaviin asioihin:

- Opetushallitukselle lausunto ammatillisen koulutuksen rahoituksesta
- Lausunto Vuoksen sekä Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmiksi vuosille 2022-2027
- Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022-2029,
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- Lausunto Pohjois-Savon maakuntakaava 1. vaiheen tarkistaminen

Järjestäytymiskokous 11.1.2021 MTK-Pohjois-Savon toimisto

Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Juha Partanen Pielavedeltä ja varapuheenjohtajaksi Noora Räsänen Leppävirralta. Kokouksessa nimettiin vuodeksi 2021 liiton valiokunnat, työryhmät ja edustukset. Kokouksessa käsiteltiin liiton kevätkauden toimintaa 2021.

17.2.2021 Iso-Valkeinen

Johtokunta valmisteli MTK-Pohjois-Savon strategiaa.

5.3.2021 MTK-Pohjois-Savon toimisto

Johtokunta käsitteli vuoden 2020 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Johtokunta käsitteli myös Innostu tiedostahankkeen kesätyöntekijävalinnat.

29.3.2021 Etäkokous

Kokouksessa käsiteltiin valtuuskunnan kokouksessa esillä olevat järjestö- ja maatalouspoliittiset asiat. Kokoukseen osallistuivat myös MTK:n valtuuskunnan jäsenet.

7.6.2021 MTK-Pohjois-Savon toimisto

Kokouksessa käsiteltiin tilannekatsaus jäsenmaksuista ja uuden Oiva-jäsenrekisterin toimivuudesta sekä kuntavaaliviestinnästä. Johtokunta valmisteli myös heinäkuun alun kansanedustajatapaamista. Kokouksen jälkeen pidetyssä lounastilaisuudessa jaettiin tasavallan presidentin 6.12.2020 myöntämät ansiomerkit kansalaisansioista ja työstä maataloustuottajaväen hyväksi. Veijo Karkkonen Karttulasta sai Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan Ansioristin ja Aatu Laitinen Kuopiosta, Matti Pitkänen Tuusniemeltä ja Merja Pursiainen Rautavaaralta saivat Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1. luokan mitalin kultaristein.

Valtiollisten ansiomerkkien saajat Matti Pitkänen, Aatu Laitinen ja Veijo Karkkonen. Kuvasta puuttuu Merja Pursiainen

16.8.2021 Laukkala-Sulkavan metsästysmaja, Pielavesi

Kokouksessa käsiteltiin liiton lausunto CAP 2023-2027-ohjelmaan. Keskeiset asiat lausunnossa olivat korvauskelpoisuuspinta-alan kehittäminen, luonnonhaittakorotuksen kotieläinkorotuksen ja eläinpalkkioiden säilyttäminen nykyisenkaltaisina ja syyskynnön ja kasvinvuorottelun mahdollisuuden jatkaminen järkevällä tavalla.

Kokouksen jälkeen johtokunta kuuli Pohjois-Pielaveden kylien yhteistoiminnasta ja vieraili Päivi ja Jouni Lukkarisen lypsykarjatilalla ja Pohjois-Pielaveden Maatalouspalvelu Oy:ssä, joka harjoittaa mm. kuivuritoimintaa.

1.10.2021 MTK-Pohjois-Savon toimisto

Kokouksessa käsiteltiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio esitettäväksi liiton syyskokoukselle.

12.11.2021 MTK-Pohjois-Savon toimisto

Kokouksessa käsiteltiin valtuuskunnan kokoukseen tulevat järjestö- ja maatalouspoliittiset asiat, kokoukseen osallistuivat myös MTK:n valtuuskunnan jäsenet.

14.12.2021 Leppävirta, Noora Räsänen luona

Johtokunta piti oman kokouksen luottamushenkilöiden kesken Noora Räsänen luona Leppävirralla, kokoukseen osallistui myös johtokuntaan valittu uusi jäsen. Kokouksessa valmisteltiin johtokunnan järjestäytymiskokoukseen liittyviä asioita.

MTK-Pohjois-Savon kevätkokous

Liiton kevätkokous pidettiin etäkokouksena 26.4.2021. Puheenjohtajana toimi Noora Ratilainen MTK-Maaningan yhdistyksestä ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Kokoukseen osallistui 84 henkilöä, joista 72 oli jäsenyhdistysten virallisia kokousedustajia ja 1 edusti yhteisöjä. Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin liiton tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2020. Kokouksesitelmän piti MTK:n tutkimusjohtaja Juha Lappalainen MTK:n edunvalvonnan ajankohtaista asioista. mm. EU:n maatalouspolitiikan uudistamisesta ja talouspoliittisesta tilanteesta.

Kokouksessa huomioitiin MTK:n kultaisten ansiomerkkien ja MTK:n ansiomerkkien saajat. MTK:n ansiomerkkin saivat Kaija Korhonen Lapinlahdelta, Juha Partanen Pielavedeltä, Ville Pekkarinen Kuopiosta, Marjaana Pitkänen Siilinjärveltä ja Jouko Åkerlund Vieremältä. MTK:n ansiomerkkin saivat Anne-Mari Heikkinen Iisalimesta, Jenni Heikkinen Juankoskelta, Lauri Heikkinen Rautavaaralta, Kaisa Huttunen Kiuruvedeltä, Pekka Ihalainen Kuopiosta, Esa Immonen Nilsiästä, Timo Kolehmainen Keiteleeltä, Osmo Korhonen Vesannolta, Ari Miettinen Kaavilta, Marja-Liisa Miettinen Kuopiosta, Jari Niskanen Sonkajärveltä, Susan Partanen Pielavedeltä, Markku Ropponen Karttulasta, Simo Rätty Kuopiosta, Rauno Savolainen Lapinlahdelta, Johanna Seppälä Siilinjärveltä, Tuomo Seppälä Siilinjärveltä, Kari Tiitinen Lepävirralla, Jarkko Toivanen Tuusniemeltä, Ahti-Pekka Vornanen Vieremältä ja Jarno Väänänen Sonkajärveltä.

MTK-Pohjois-Savon kevätkokouksen osallistujia 26.4.2021

Kevätkokouksen tiedote:

Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma huomioitava Cap -2023–2027 valmistelussa

Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaan esitetyjä toimenpiteitä tulee kohdistaa ohjelman mukaisesti myös Suomen Cap-2023–2027 ohjelmassa ja turvata maatalouden ja maaseudun kehittyminen myös Järvi-Suomen alueella. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisessa on otettava huomioon alueelliset ohjelmat ja alueiden erityispiirteet, mm. ympäristön ja tuotantorakenteen.

Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma laadittiin viljelijöiden, ympäristösuojelijoiden ja hallinnon yhteistyössä. Ohjelmakauden käynnistyminen viivästyi ja nyt puhutaan ohjelmakaudesta 2023–2027. Ohjelma koskee Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Kaakkois-Suomen ja Keski-Suomen ELY-keskusten aluetta.

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelmassa on hyvin Järvi-Suomen alueelle sopivia toimenpiteitä, jotka liittyvät ravinnekuormitukseen ja vesistöihin, luonnon monimuotoisuuteen sekä ilmastonmuutokseen ja hiilensidontaan. Ohjelmassa huomioidaan alueen elinkeinotoiminnan monipuolinen yhteys ympäristöön ja siinä paneudutaan maa- ja metsätalouteen sekä maaseudun muihin toimintoihin. Ympäristötoimenpiteiden vaikuttavuuden parantamista tavoitellaan muun muassa huomioimalla ympäristönhoitotarpeiden ja toimenpiteiden yhteensopivuus, koulutus, neuvonta ja viestintä. Ympäristön tilalla on merkittävä vaikutus myös alueen vetovoimaan ja imagoon maaseudun elinkeinojen kannattavuuteen.

Parhaillaan menossa oleva kansallinen valmistelu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toimista vuosille 2023–2027.

Valmistelussa on paljon samoja teemoja ja toimia, kuin Järvi-Suomen ympäristö- ja ilmasto-ohjelmassakin. Uudistuksessa korostuvat erityisesti ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, eläinten hyvinvointi sekä uusien viljelijöiden saaminen alalle. Viljelijöiden tulotason ylläpitäminen, maaseudun kehittäminen ja riskienhallinnan kehittäminen ovat myös uudistuksen painopisteitä.

MTK-Pohjois-Savon Syyskokous

Syyskokous pidettiin 7.12.2021 IsoValkeisella Kuopiossa. Kokoukseen osallistui 53 virallista kokousedustajaa jäsenyhdistyksistä ja 1 yhteisöjen edustaja, lisäksi 11 kokousedustajaa oli antanut valtakirjan toiselle kokousedustajalle. Kokouksen puheenjohtajana toimi Jarmo Nykänen Juankoskelta ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen.

Kokouksessa hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2022. Kokous päätti luottamushenkilöiden palkkioista. Liiton johtokuntaan kolmivuotiskaudeksi 2022–2024 valittiin Jarkko Hyttinen Sonkajärveltä, Perttu Sirviö Iisalimesta ja Jouko Åkerlund Vieremältä. Toiminnantarkastajiksi valittiin Tuula Kuosmanen Kuopion Nilsiästä ja Eero Kyllönen Kiuruvedeltä. Varatoiminnantarkastajiksi valittiin Kaija Röpelinen Sonkajärveltä ja Hannu Smolander Tuusniemeltä.

Valtuuskuntaan valittiin vuosiksi 2022–2023 Atte Kiiski Nilsiästä ja varalle Kaarina Virta Maaningalta. Tilintarkastajaksi valittiin Seppo Koski HTM Siilinjärveltä ja varatilintarkastajaksi Juha Tissari KHT, JHTT Kuopiosta.

MTK:n valtuuskunnan varajäseneksi valittu Kaarina Virta käyttää puheenvuoroa 7.12.2021

Syyskokouksen tiedote:

Tuottajahintojen pitää nousta nopeasti, vaatii MTK-Pohjois-Savon syyskokous

Tuottajahintojen tulee nousta nopeasti, jotta viljelijät pystyvät jatkamaan tuotantoa kustannusten rajun nousun takia. Pitkät toimitussopimukset kaupan ja teollisuuden välillä ovat peräisin ajalta, jolloin tehtiin maataloustuloratkaisuja. Määrien osalta ne sopivat myös tähän päivään, mutta kustannusten nousu pitää pystyä viemään tuottajahintoihin nopeasti ja sesonkien pitää näkyä myös viljelijöiden tilipussissa.

Tuotantokulujen pitää mennä ruokaketjussa läpi niiden syntyessä ja sopimusten pitää seurata aikaansa. Ruokaketjun kokonaisuudessaan pitää kantaa vastuu kaikkien sen osien mukana olosta. Tarvitaan rakentavaa yhteistyötä ketjun osien välillä.

MTK-Pohjois-Savon syyskokous painottaa, että tiloilla tulee nyt keskittyä niihin toimenpiteisiin, joihin voi itse parhaiten vaikuttaa. Heikoksi jäänyt sato ja kustannusten nousu vaikeuttavat nyt viljelijöiden taloutta. Jokaisen tilan kannattaa koota ympärilleen tiimi, joka on apuna yrityksen toimenpiteiden suunnittelussa ja ohjauksessa. Keskeisiä toimijoita tässä tiimissä ovat mm. työterveyshuolto, lomatoimisto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, asiantuntijapalvelut, Välitä viljelijästä-verkosto ja Maaseudun tukihenkilöverkko.

Kokous muistuttaa, että ajoissa ja ennakoiden on helpompi löytää ratkaisuja kuin viime tipassa. Maatilan tuotannon häiriöttömän jatkuvuuden varmistaminen tai tuotannon sopeuttaminen muuttuneisiin olosuhteisiin on nyt ensiarvoisen tärkeää. Omasta ja lähiympäristön jaksamisesta pitää huolehtia tulevana talvena!

C-liittojen toiminta

C-liitot pitivät vuoden aikana kolme kokousta. Kokoukset olivat etäkokouksina. Kevään kokouksessa 6.4. valmisteltiin kevät valtuuskunnan kokoukseen tuotavia asioita. 12.8. kokouksessa käsiteltiin Cap-lausunto ja syksyn kokouksessa 8.11. syysvaltuuskunnan kokoukseen tuotavat asiat.

MAASEUTUNUORTEN TOIMINTA Pohjois-Savossa 2021

Maaseutunuorten valiokunta

Opiskelijakontakteja on pyritty lisäämään ja Itä- ja Keski-Suomen maaseutunuorten valiokuntien välistä yhteistyötä vahvistamaan.

Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorten valiokunnat ovat tiedostaneet ja linjanneet maa- ja metsätalosalojen opiskelijayhteistyön merkityksen tärkeänä koko itäisessä ja keskisessä Suomessa.

Koulujen oppilaskuntien sidoksien parantaminen ja järjestön maatalooppaiden toiminnan vahvistaminen mielletään tärkeäksi jäsenhankinnan ja tietoisuuden lisäämisen vuoksi järjestöstä. Pitkäjänteisellä työllä ja maatalooppaidenkin kautta vahvistetaan kuluttajien tietoisuutta ruoantuotannosta pitkälle tulevaisuuteen. Alan AMK-oppilaitoksissa työtä on tehty esittämällä maataloapastoinnin viemistä vapaaehtoiseen opintopisteisiin kurssien yhteyteen, jolloin opiskelijan olisi kannattavaa hakeutua MTK:n maatalooppaaksi.

Koronapandemian vuoksi suoran oppilaitoskontaktoinnin lisäksi toimintaa tehtiin pääosin etänä ja virtuaalituotantona.

Vuonna 2020 tehtyä valtuuskunta aloitetta maaseutunuorten toiminnan resurssien lisäämiseksi uusittiin vuonna 2021, sillä aloite ei edennyt vuoden 2020 valtuuskuntakäsittelyssä eteenpäin. Syiksi oli määritelty meneillään olevan järjestöuudistuksen vaihe, johon lisäresurssin budjetointi ei olisi ajallisesti ollut otollinen.

Liittokokousasiakirjan valmisteluun nuoret osallistuivat yhteisissä työpajoissa nuoria koskettavilta osin.

”Miksi nuorten toimintaan on lisättävä resurssia välittömästi:

Koska nuorissa lepää **järjestön jatkuvuuden pohja**. Yhdistyksissä toimimisen into on ollut pitkään laantuvaa erityisesti nuorilla, maatalousala ei ole poikkeus, ja nuoret maatalousyrittäjät ovat erittäin kiireisiä. **On keksittävä uusia toimintatapoja luottamusverkoston ylläpidon eteen, jolle MTK:n toiminta perustuu.”**

” jotta jatkuvuus yli sukupolvien ja avoimuuden lisääntyminen toteutuisi jatkossa. Tähän

tulee tarttua välittömästi järjestöremontin yhteydessä. Maaseutunuoret ovat ensimmäinen kosketus MTK:n toimintaan.”

Vuoden 2021 tapahtumien toiminta

Vuoden 2021 tapahtumat olivat pääsääntöisesti verkkotapahtumia koronapandemian jatkumolle. Viestintä perustui sosiaalisen median ja verkkoviestinnän ympärille. Savomanu-brändin alla jatkettiin Pohjois-Savolaisten maaseutunuorten esittelyä yhteistyössä Etelä-Savolaisten kanssa vaihtuvilla viikkovetoisilla vuoroilla.

Valiokunta kokoontui neljä kertaa sekä osallistui Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorten valiokuntien yhteistoimintaan viestimällä.

Vuosi 2021 painottui virtuaaliviestintään

Savomanujen ja Keski-manujen avantolive 19.2 Savonian Agrolgi-opiskelijoiden jääsaunasta

IG-live sarja 10.2 alkaen eteläisten liittojen maaseutunuorten vetäminä vastauksena koronaeristyksen peittoamiseen 8:n tapahtuman sarjaan osallistumalla.

17.-19.3 Maaseutunuorten kuntoremontti Vierumäellä oli tarjolla Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan maaseutunuorille. Tapahtuma uhkasi peruuntua aluehallintoviranomaisten rajoituksista koronapandemiaan, mutta saatiin kuitenkin pidettyä pienelle halukkaalle ryhmälle

30.4 Kylvöhommia; wisun suunnittelua makuuhuoneesta – keskustelualustan kokeilu kasvukaudelle Discrod-ohjelmaan.

29.-31.10 Maaseutunuorten syysparlamentti Helsingissä

3.-5.11 Maaseutunuorten kuntoremontti Tanhuvaarassa Savonlinnassa Itä- ja Keski-Suomen maaseutunuorille

Syyskaudella virtuaalitempauksina olivat #savomanu #voemaelua, jolla kannustettiin ihmisiä liikkumaan.

22.12 Maaseutunuorten joulutulet syttyivät ympäri maakuntaa Suomalaisen ruoan ja kotimaisuuden merkiksi.

Vuoden alussa KISSMANU veriryhmä oli veripalvelun verenluovutushaasteen veriryhmä Itä- ja Keski-Suomen maaseutunuorille. Haasteeseen osallistuneet ryhmät saivat tunnustusta maaseutunuorten syysparlamentissa Helsingissä.

MTK-Pohjois-Savon Innostu tiedosta! -hanke

MTK-Pohjois-Savolla oli toiminnassa vuonna 2021 yksi hanke, jonka toiminta tukee liiton ja yhdistysten toimintaa. Innostu tiedosta-hankkeen tavoitteena on parantaa tilojen kannattavuutta sekä lisätä sidosryhmien välistä yhteistyötä lisäämällä maatalousyrittäjien kehittämishalukkuutta.

Hankkeessa tavoitettiin 1897 henkilöä 39 eri tilaisuudessa. Vuonna 2021 toiminta keskittyi esittelemään vaihtoehtoisia peltoviljelykasveja ja niiden viljelyä, kannattavuutta ja markkinoita sekä nurmenviljelyn tehostamista. Maanomistus- ja vuokraus-, tilusjärjestely- sekä biokaasufot antoivat maanomistajille uutta tietoa. Kevään 2021 tuki-infot (6 kpl) järjestettiin yhdessä kuntien maaseutupalveluiden ja Pohjois-Savon Elyn kanssa. Tilojen strategiatyön avuksi toteutimme strategiavalmennuksen, joka käsitti myös vaihtoehtoisten rahoitusmahdollisuuksien esittelyä sekä markkinointia. Leaderin mahdollisuudet rahoittaa maaseutuyrityksiä antoi esimerkkejä mihin Leadereilta voi hakea rahoitusta. Syksyn tilaisuudet keskittyivät energiantuotannon ympärille (biokaasu, aurinkoenergia, energiatehokkuus). Tilaisuuksien materiaalit ja tallenteet ovat noudettavissa www.innostutiedosta.fi – sivustolta.

Edunvalvontaa Valiokuntien kautta

MTK-Pohjois-Savo tekee liittoyhteistyötä MTK-Etelä-Savon, MTK-Keski-Suomen ja MTK-Pohjois-Karjalan kanssa. Alueella on 10 yhteistä valiokuntaa, joista ympäristö- ja maapolitiikan valiokunta ei kokoontunut vuonna 2021.

Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyys

IKS:n elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta kokoontui 2 kertaa. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Riku Kalmari Kivijärveltä ja varapuheenjohtajana Kimmo Ihalainen Joroisista ja sihteerinä Jari Rouvinen MTK-Pohjois-Karjalasta.

Ensimmäisen kokouksen teemoina olivat kausityövoiman saatavuus ja Töitä Suomesta Oy:n tilanne, JTF- ja elvytysrahat, yksityistiekyselyn tulokset, turpeen tulevaisuus ja valiokunnan tulevat painopisteet.

Kausityövoiman osalta Töitä suomesta Oy oli saanut kausityövoiman lennot ja koronaturvallisuus asiat mallilleen vieranomaisten kanssa ja 3 lentoa on jo saapunut Ukrainasta jo huhtikuuhun mennessä. Koronatestit tehtiin lähtö- ja saapumispäässä ja työntekijät kuljetettiin tiloille omilla kyydeillä. Koronaturvallisuustilanne oli kokonaisuudessaan edellisvuotista parempi. Töitä Suomesta Oy oli tarjonnut myös puhelinneuvontaa kausityövoimaa koskien. Keväällä 2021 mukana oli 6 neuvojaa ympäri maata. Yhtiö lanseerasi myös ”maalaistumis-” kampanjan, jolla haetaan vastapainoa kaupungistumiselle. Urasivuston kautta luotiin verkostoja maaseudun osaajista ja kerrottiin avoimista työpaikoista maalla. MTK:n yhdistyksiä kannustettiin mukaan toimintaan 10 % vinkkipalkkiolla uudesta työpaikasta. Sivuilla saa palvelua myös venäjäksi, englanniksi ja ruotsiksi. Myös maaseutuyritykset voivat luoda yrityskohtaisen rekrytointisivuston uuteen palveluun.

Koronaelvytyksen osalta MTK on esittänyt maakunnallisiin JTF (oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) ohjelmiin ja elvytyspakettiin mm. Biokaasu- ja laajakaistainvestointeja sekä rakennusinvestointien luvitusten helpottamista. JTF:n osalta ongelmana on, ettei sen avulla voida helpottaa turveyrittäjien tilannetta vaan rahat on käytettävä turvetta korvaavaan TKI-toimintaan ja esim. suoalueiden ennallistamiseen. DNSH (do no significant harm) periaatteen mukaan ottaminen kaikkeen kehittämistoimintaan, vaikeuttaa ja hidastaa investointikohteiden hyväksymistä. Suurin osa rahoituksesta kohdistuu vuosille 2022–24 sekä osittain koko ohjelmakauden rakennerahastojen rahoitukseen.

Yksityistiekysely sai hyvän vastaanoton ja siihen tuli runsaasti vastauksia. Vastauksissa esille nousivat verotusasiat (alv. ja kiinteistövero), tieyksiköt ja rahoitus. Uusi laki on kuitenkin vanhempaa selkeämpi, joten edistystä on tapahtunut. Toiveissa on saada jonkin verran lisää rahaa alemman tieverkon ylläpitoon ja kunnostukseen. Tämän asian varmistaminen vaatii kuitenkin tehokasta maakunnallista edunvalvontaa.

Turpeen alasajo jatkuu paljon suunniteltua nopeammin. MTK pyrkii saamaan jatkoaikaa turpeen käytölle ainakin pienempiin kunnallisiin polttolaitoksiin, joita yritetään auttaa verovapaan kuutiomäärän nostamisella. Samalla pyritään turvaamaan kuivike- ja kasvualustaturpeen saatavuus siirtymäkaudelle.

Valiokunnan painopisteistä yrittäjyys asioiden lisäksi paikallinen metsäedun valvonta nähtiin tärkeäksi. Erityisesti rahastojen ostoja metsistä halutaan hillitä. Kunnallisvaalit olivat kevään tärkein tavoite. Järjestö tarvitsee hyviä maaseudun puolesta puhujia.

Maakunnallisten maaseutuohjelmien valmistuttua, pyritään saamaan liikkeelle hyviä kehityshankkeita ja pääsemään mukaan myös kansainvälisiin verkostoihin esim. EIP ryhmissä. Valiokunta teki myös aloitteen kausityövoiman asuminvestointien saamiseksi investointituen piiriin.

Toisen kokouksen pääteemana oli maatalouden kustannuskriisi, omaisuuden suoja, Suomen CAP27 esitys ja valiokunnan toiminnan kehittämistoimet:

Kustannuskriisin osalta keskustelussa nousivat esille pankkien tiukat lainoitusehdot, vakuusarvot, viivästyskorot, kannattavan investoinnin määrittely ja ennen kaikkea tuottajahintojen ja tuotantokustannusten tasapaino. Pankit ovat ryhtyneet vaatimaan kaksinkertaista kirjanpitoa myös pienempiin investointeihin, ja hankkeen kannattavuuden osoittaminen on entistä hankalampaa. Pankkifuusiot ovat yksi syy tähän, koska yrittäjien ja maatalouden tuntemus vähenee ja päätökset tehdään pelkkien lukujen pohjalta. Valiokunta päätti siirtää ongelman työstettäväksi ”talouden pyöreään pöytään”, johon kuuluvat ainakin Pro-Agria, pankit, teollisuuden alkutuotanto, tilitoimistojen edustus.

Tavoitteena on saada aikaan yhtenäinen laskentamalli ja investointien rahoituksen reunaehdot. Tätä asiaa viedään eteenpäin Pohjois-Savon MTK:n innostu tiedosta hankkeen kanssa.

Omaisuuksien suojan osalta keskustelussa nousi esille erityisesti EU:n komission metsäpolitiikka. Metsävaikuttaminen on tärkeää tällä hetkellä, muutoin on vaarana omaisuuden suojan mureneminen ja metsän taloudellisten käyttömahdollisuuksien vaarantuminen. Taksonomia ja ”do no significant harm” periaatteet ovat tärkeää tarkastella myös kokonaiskestävyyden näkökulmasta, eikä pelkästään ympäristöä huomioiden.

Valiokunnan kehittämisessä työkenttä nähtiin erittäin laajaksi, joka vaikeuttaa asioihin paneutumista syvällisemmin. Tämän vuoksi ehdotettiin teemakokouksia keskusliiton valiokunnan mallia seuraten. Teeman mukaisesti pyritään löytämään myös sopiva yritys kokouksen isännäksi. Ensimmäiseksi teemaksi valittiin yritysrahoitus, johon pitää löytää raamit ja ehdot, jotka täyttämällä yrityksen on mahdollista saada pankki rahoitusta jatkossa eri kokosiin investointeihin. Näiden ehtojen selvittäminen on tärkeää myös edunvalvonnan kannalta, jotta voimme etsiä tarvittavia lisävarauksia esim. valtiovarain taholta.

Teemakokousten lisäksi valiokunta pitää jatkossa myös etäkokouksia tarpeen mukaan, joissa käydään läpi ajankohtaiset asiat tai otetaan kantaa johonkin yksittäiseen asiaan. Vastinparien löytäminen maakunnittain nähtiin myös tärkeäksi. Eli valiokunnan kannanotot ja linjaukset pitää saattaa kussakin maakunnassa tapauskohtaisesti vastinparin tietoon ja pyytää tarvittaessa myös neuvonpitoa asiasta.

CAP27 valmistelun tilanne marraskuussa 2021; Kansallista esitystä komissiolle sorvataan parhaillaan. Tiukkaa vääntöä käydään mm. LFA:n kotieläinrotuksen säilyttämisestä ja ilmastotoimien määrästä ja rahoituksesta. Hallitusohjelman kirjaus aktiivituotannon huomioimisesta tukiratkaisussa näyttää jäävän taka-alalle. Ministerin vaihtuminen ympäristöministeriössä saattaa johtaa vielä uuteen vääntöön ympäristö- ja ilmasto asioista. Aikataulu käsittelyn osalta komissiossa ja Suomessa on tiukka ja on mahdollista, että toimeenpano viivästyy vielä vuoden 2023 alusta.

Kokouksen muissa asioissa nousi esille että, tuulivoiman rakentamisessa pitää huolehtia ” kokonaissopimuksesta”, joka kattaa tuulipuiston lisäksi myös siirtolinjojen alle jäävät alueet. Sopimukset pitää käydä läpi huolella ja pyytää apua esim. maaomistajien arviointikeskukselta. Biokaasuinvestoinneille on puolestaan tulossa uusia velvoitteita mm. ravinteiden kierrätyksen suhteen, joka määrittelee ”ravinnekiertokorvauksen ” tason. Hyrrä ohjelmiston käyttöominaisuuksia toivottiin kehitettävän mahdollistamaan verotietojen lisäämisen suoraan verottajan tiedoista.

Mielialan ylläpitäminen ja kaverista huolehtiminen nähtiin tärkeäksi, että pääsemme vaikean ajan yli ilman suuria inhimillisiä tappioita. (Tämä siis noin kuukautta ennen kuin olimme kuulleet mitään ”Ukrainan tilanteesta”)

Erikoiskasvit

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Antti Vauhkonen Etelä-Savosta ja varapuheenjohtajana Antti Tolvanen Pohjois-Karjalasta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Vesa Kallio MTK-Etelä-Savosta. Valiokunta piti kaksi kokousta.

Valiokunnan kokous 1.2.2021

Kausityövoima-asiat

MTK:n elinkeinojohtaja Marko Mäki-Hakola kävi läpi kausityövoimatilannetta. Asian hoitaminen oli pitkään ongelmassa, mutta ministeri Lepän julkinen lausunto, että asia hoidetaan, helpotti tilannetta. Hallitus on joutunut laittamaan rajoja kiinni koronatilanteen pahennuttua, mutta välttämättömän työvoiman saapuminen maahan on pidetty auki. Valtioneuvosto linjasi asiasta tammikuun viimeisellä viikolla. Tällä hetkellä tilanne etenee hyvään suuntaan. Isoin ongelma on lupien käsittelyssä lähtömaissa.

Edelleen tehdään töitä myös kotimaisen työvoiman saamiseksi tiloille. Yhtenä keinona on MTK:n esittämä nuorisosektori, jolla voitaisiin helpottaa suomalaisten nuorten työllistymistä.

Valiokunnassa käytiin laajaa keskustelua työvoiman liikkumiseen liittyvistä kysymyksistä sekä eri viranomaisien toiminnasta. Suomessa tunnistautumisen on ollut hidasta, mutta Migriin on tulossa lisäresursseja.

Markkina- ja tuotantopanostilanne

Käytiin samalla keskustelua markkinatilanteesta ja torjunta-aineista, mm. mansikkapunkin torjuntaan olevat aineet ovat poistumassa markkinoilta ja korvaavista aineista ei ole vielä tietoa. Markkinapuolella S-ryhmän tilanne on vuoden alussa saatujen tietojen jälkeen muuttunut parempaan suuntaan.

Jostain syystä poistuvien torjunta-aineiden tilalle näyttää tulevan aina kalliimpia aineita, joita pitäisi käyttää suurempia määriä. Tämä johtaa käytännön ongelmiin, kun hinnan takia määrää pyritään pitämään alhaisena, jolloin tulee ongelmia mm. resistenssin kanssa. Kun myyntimäärät jäävät tätä kautta pieniksi, niin tarjonta voi loppua kokonaan.

Vihannestaimia tulee useista Euroopan maista ja niiden laatu nähdään vasta niiden saavuttua Suomeen. Laadun valvonta on hyvin vaikeaa ja vahingot voivat olla suuria. Vaihtoehtoja on kuitenkin vähän, kun ei suomalaista taimituotantoa vihannestuotannossa ole. Toisaalta taimien käsittelyyn on paremmin välineitä muissa maissa verrattuna Suomeen. Mansikassa taimien saanti myös Suomesta on hieman parempaa.

Luke on panostamassa Suomenjoella taimituotannon kehittämiseen ainakin marjojen osalta. Onko kotimaisille taimille kysyntää ja, missä kohtaa hinta tulee rajoittavaksi tekijäksi? Tähän liittyy myös turvekysymys.

Saastuneiden taimierien toistuva esiintyminen kertoo siitä, ettei tervetaimijärjestelmä toimi niin kuin sen pitäisi. Sama tilanne siementen osalta. Testausta tulee lisätä ja siinä on oltava viranomaisten mukana.

Sopimusasiat

MTK:n Johan Åberg ja Mika Virtanen kertoivat S-ryhmän kanssa käydyistä keskusteluista liittyen sopimusasioihin ja hinnoittelumalleihin.

SOK:lta tuli kirje joulun alla kirje, jossa pyydettiin nopealla aikataululla hintatarjous 31.7.2022 saakka eikä hinta muuttuisi kilpailutuksen jälkeen. Tästä tuli paljon palautetta niin aikataulusta kuin sopimusehdoista (hintaa, määrät). Elintarvikemarkkinavaltuutettu toimi välikätenä käsittelyn alussa ja sen jälkeen oli tapaaminen MTK:n ja SOK:n välillä. SOK:lle kerrottiin, että he käyttävät määräävää markkina-asemaa väärin ja siirtävät kaiken riskin tuottajille. Kova huoli tuottajilla on, miten tämä järjestelmä toimii.

MTK kirjelmöi heti SOK:n pääjohtajalle sen määräävään markkina-aseman väärinkäytöstä ja muistakin asioista. Sen jälkeen oli tapaaminen SOK:n kanssa, jossa oli mukana ko. asioista vastaavia johtajia. SOK:n puolelta pahoiteltiin viestintää ja lupasivat järjestää tilaisuuden, jossa asiat käydään tavarantoimittajien kanssa läpi. Halusivat myös käydä vuoropuhelua MTK:n kanssa. Uusi sopimusmalli ei estä paikallisten osuuskauppojen ostoja suoraan paikallisilta tuottajilta.

Keskustelua on käyty myös elintarvikemarkkinavaltuutetun kanssa, joka toivoo tavarantoimittajilta viestiä siitä, miten käytännössä uusi sopimusmalli toimii. Valtuutettu haluaa myös tavata tuottajia ja tuottajajärjestön edustajia, kun koronatilanne sen sallii. Tätä valmistellaan yhdessä liittojen kanssa.

Hinnoista neuvottelu on aina ollut vaikeaa eikä varmaan tule ainakaan helpottumaan. Kaikista epäselvistä kohdista on hyvä olla yhteydessä elintarvikemarkkinavaltuutettuun. Muuten niihin on vaikea reagoida. On hyvä pitää mielessä, että kotimaisuus on vähittäiskaupalle tärkeä tekijä, mikä pitää pystyä hyödyntämään myös tässä yhteydessä. Ravintolasektori on ongelmallisempi.

Jos tuottajaorganisaation perustaa, tulee sen hyödyntää viljelijää. Organisaation jäsenten tulee pitää tästä huoli. Hyvä esimerkki on Ahvenanmaalta, jossa viljelijät ovat hyvin tyytyväisiä.

Kausityövoima-asiat

Varsin paljon on jouduttu paperia pyörittämään eivätkä työntekijät pysty itse siitä selviytymään. Työllistää paljon, mutta on selvitty. Voiko Töitäsuomesta -palvelua laajentaa muille toimialoille, kuten teollisuuteen? Tämä helpottaisi työvoimapulaa, josta kärsitään alueella laajemminkin ja siihen tarvitaan jokin luotettava toimija. Myös lupaneuvonnalle on kysyntää.

Toimeksiantoja on tullut mm. teollisuudesta, kun tieto toiminnasta on levinnyt. Ylen uutinen Suomeen tulleesta ukrainalaisista kausityöntekijöistä on vaikuttanut tähän selvästi. Eli Töitäsuomesta auttaa myös muita toimialoja ja ammatteja. Myös lupaneuvontaa kehitetään.

TöitäSuomesta voi olla iso mahdollisuus maaseudulle ja sitä kannattaa kehittää edelleen. Työvoiman tarve on kasvava maataloudessa myös ympärivuotisesti ja talviaikana mm. kotieläintiloilla. Työvoimantarvetta on myös mm. lomituksessa, eläinlääkinnässä yms.

Uuden kausityölain osalta olisi hyvä viljelijöiden päästä kommentoimaan, jotta siitä tulisi paras mahdollinen. Paras tilanne olisi, että työntekijä pystyisi tekemään itse tarvittavat paperit sähköisesti.

Yhteydet mm. Migriin ovat hyvät ja tätä viedään eteenpäin. Järjestelmien selkeyttäminen on tarpeen ja sen tulee olla sellainen, että välikäsiä on mahdollisimman vähän. Osa tiloista ei edelleenkään käytä sähköisiä palveluja, mihin täytyy panostaa viestinnällä talven aikana.

Kausityöluvut ovat tulleet nopeasti tänä vuonna. Toivottavasti ensi keväänä tulee resursseja, että tunnistautumiset voidaan tehdä nopeasti ja tehokkaasti. Migri on jo tiedottanut, että he voivat huomioida poikkeuksellisen satokauden 2021, jolloin tulovaatimukset eivät ole täyttyneet hakemuksen mukaisesti. Näistä voi antaa selityksen jo hakuvaiheessa vuonna 2022.

CAP27 -suunnitelman keskeiset vaikutukset puutarhatuotantoon

Lausuntokierros päättyi syyskuun lopussa. MMM:n virkamiesten aikaa menee paljon, kun joutuvat kertomaan poliittisille tahoille maatalouspolitiikan perusasioista.

Tuen tulisi kohdentua tiloille, jotka sitä todella tarvitsevat ja tuottavat sitä vastaan tuotteita markkinoille. Viljelijän kannalta suurin ongelma liittyy rahojen jakautumiseen ja yksittäisiin toimenpiteisiin. Isompi ongelma on poliittisella puolella, jossa keskustelussa on ohjelman kunnianhimo ympäristön ja ilmaston kannalta sekä kotieläintuotannon asema tukijärjestelmässä. Näissä on suurin poliittinen erimielisyys.

Näyttää hullulta, että entistä enemmän makseta tukea siitä, ettei tuoteta mitään ja tämä vie tukea pois aktiiviviljelystä. Miten aktiiviviljely saataisiin pidettyä prioriteeteissa korkeammalla? Nyt on vaarana, että peltojen vuokrat nousivat entisestään tukijärjestelmän takia.

CAP-tukivalmistelussa erikoiskasvien vaatimukset huomioitava, mm. turvemaiden muokkauksen erityispiirteet avomaavihannesten osalta ym.

Osa viljelijöistä keskittyy markkinoihin ja osa keskittyy optimoimaan tukijärjestelmää. Jälkimmäiset eivät juurikaan tuota mitään eikä peltojen kunkkaan ole aina kovin korkealla tasolla. Asian ympärillä käytävä keskustelu on äärimmäisen vaikeaa.

Markkina-asiat

MTK:n maatalouden markkinakriisin viestintää varten oli koottu myös puutarhatuotannon pääkohdat puutarhaverkoston toimesta.

Epäreilut kauppatavat. Ongelmana kilpailutusmalli, jossa tuotteiden hinnat määritettiin jo tammikuussa. Toimintamallin ongelmat näkyvät jo heti ensimmäisenä kautena, kun tuotantopanosten hinnat (mm. polttoaineet, sähkö, pakkaustarvikkeet, harsot, muovit jne.) hinnat ovat nousseet, eikä tuottajahintaa saada nostettua.

Kausityövoiman saatavuus, kasvinsuojeluaineiden saatavuus ja vaihtoehtoisten kasvinsuojelumenetelmien puute/kalleus. Poliittisten päätösten tuoma epävarmuus tuotannon mahdollisuuksiin (ympäristöpolitiikka, maan muokkaamisen rajoitukset, kasvinsuojeluainepolitiikka). Viljelijöiden riskit kasvata, epävarmuus tulevasta ja mahdollisista tuotantoa rajoittavista säännöistä, jarruttaa investointeja.

Kausityövoiman saatavuuden varmistaminen lainsäädäntöä ja viranomaisten toimintaa kehittämällä.

Muita esille tulleita asioita

Alkuperäisessä CAP -esityksessä oli riskienhallintaväline pakollisena, mutta muuttui vapaaehtoiseksi käsittelyn myötä. Kun samalla rahoituksen osalta on kyse nollasummamelistä ei halua siirtää rahaa riskienhallintaan ole ollut. Satovahinkojärjestelmälle on tarve, mutta vakuutukset eivät ole olleet houkuttelevia viljelijöille. Tilatasolla voi toisaalta tulla totaalivahinko, mutta silti korvausperusteet eivät täyty vakuutuksen ehdoista johtuen. Todennäköisesti vaihtoehto olisi tuki vakuutuksen ottamiseen, joka todennäköisesti ei houkuttele ottamaan vakuutusta.

Myös tulovakuuttaminen on mahdollista, jolloin tulojen ja menojen erotusta voisi vakuuttaa. Ongelmaksi tulee pysyvä perustelemaan viljelijöille vakuutuksen tarve ja edelleen tämäkin rahoitettaisiin samasta potista muiden tukien kanssa.

Ääriolot lisääntyvät ja tilakohtaiset ja jopa tilan sisäiset vaihtelut ovat erittäin suuria. Tällöin sen perustelu, mistä mikäkin johtuu, on vaikeaa. Tärkeintä olisi, että tuotteesta saadaan riittävän suuri hintaa, jolla voidaan kerätä puskuria.

Kriisitukeen ei ole tällä hetkellä realistista odottaa määrärahoja nykyisellä hallituspohjalla. Lisäksi kustannusten nousu on sellainen tekijä, johon vastaus pitäisi tulla markkinoilta. Mikäli EU-tasolta ei todeta, että voidaan maksaa jollekin tuotteelle tukea, menee se de minimis -tukeen, jolloin seuraa omat ongelmansa tuen maksulle. Korvausperuste pitää silloin olla jokin muu kuin säätekijä.

Jää nähtäväksi, miten markkinat ensi vuonna toimivat ja, millaisia viljelypäättöksiä tehdään. Viljassa keskisadolla ja keskihinnalla muuttuvat kustannukset on saanut takaisin vain kolmena vuonna 2010-luvulla.

Pidemmän aikavälin toimenpiteitä on mm. sopimuskäytäntöjen kehittäminen. Miten saadaan tulevan kasvukauden panokset hankittua ja, millä hintaa uskaltaa kiinnittää tulevan kasvukauden tuotteita.

Lannoitteiden saatavuus ja hinta vuodelle 2022 on akuutti ongelma. Hinnan lisäksi saatavuuskin voi muodostua ongelmaksi. Tiloilla olevien lannoitteiden määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Puutarhalannoitteita on ainakin hetkeksi hävinnyt listoilta, mutta todennäköisesti palaa, kunhan katsovat paljonko uskaltavat hintoja nostaa. Tilanteet muuttuvat niin nopeasti, etteivät pysy hinnoittelussa mukana.

Epävarmuus on iso tekijä, joka painaa viljelijöitä tällä hetkellä. Myöskään jatkajia ei puutarhapuolelle ole tällä hetkellä tulossa.

Peltokasvit

Peltokasvivaliokunta käsitteli kevättalvella MTK:n peltokasvistrategiaa, joka kantaa vuoteen 2040 saakka. Visiona on taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kannattava peltokasvintuotanto. Missiona on luoda toimintaedellytykset kannattavalle peltokasviviljelylle ja taata kotimaisen tuotannon kehittymismahdollisuudet. Keskeisiä asioita ovat tasapainoinen viljatase, tehokas ja yhtenäinen viljelijäketju ja tasapuolisempi ja neutraalimpi elinkeinopolitiikka.

Tavoitteena on tilanne, jossa ei ole sopimuksetonta viljaa eikä ylijäämävientä. Erikoiskasvien ja öljykasvien viljelyllä on mahdollista pitää viljatasetta tasapainossa. Myös nurmen käyttäminen kierrossa hiilensitojana ja ”latauskasvina” on huomioitava, suositus on 20 % peltoalasta. Digitalisaatio mahdollistaa jäljitettävyyttä, jolla on mahdollista saada lisää hintaa.

Valiokunta totesi, että viljantuottajan rooli ei voi aina olla pienin koko ketjussa. Strategiassa on huomioitu tärkeät asiat: luodaan toimintaedellytykset kannattavalle peltokasviviljelylle ja taataan kotimaisen tuotannon kehittymismahdollisuudet.

Moni kokee valkuais- ja öljykasvien viljelyn vaikeaksi. Karjatiloihin voi olla potentiaalia esimerkiksi rypsinviljelyyn, sillä tautipaine on vähäinen ja pelloissa on kasvupotentiaalia. Valiokunta keskusteli myös pölyttäjien määrästä ja pölyttäjäpalvelujen tarjonnasta ja hinnasta.

Kesän 2021 satomäärät jäivät erittäin pieniksi ja viljelijöillä oli erittäin vähän myytävää viljaa. Samaan aikaan kustannukset lähtivät jyrkkään nousuun ja kesän 2022 viljelysuunnitelmat ovat monella vielä auki.

Valiokunta laati syksyn kokouksensa jälkeen tiedotteen:

MTK-Itä- ja Keski-Suomen liittojen peltokasvivaliokunta kannustaa viljelijöitä laskemaan tuotannon kustannukset ja suunnittelemaan ensi kevään kylvöt erityisen tarkasti. Tuotantokustannukset ovat kohonneet tämän syksyn aikana ennätyksellisen nopeasti ja ensi kevään hankintoja joudutaan tekemään hyvin epävarmassa tilanteessa.

Valiokunta muistuttaa viljelijöitä siitä, että pellon kasvukuntoon pitää kiinnittää erityistä huomiota näin korkeiden tuotantopanosten aikaan, eli kohdistaa panokset vain satovarmoihin lohkoihin, joista saadaan laadukas sato. Viljelysuunnittelussa kannattaa ottaa huomioon pellon muut käyttömuodot esim. viherlannoitusnurmet, joiden ansiosta pitkään viljanviljelyssä olevien peltokasvien kasvukuntoa voidaan parantaa. Valiokunta muistuttaa, että pellon rakenteen pitää olla kunnossa, jotta hyvälaatuinen sato onnistuu sekä laadultaan että määrältään.

Valiokunnan mielestä kotimaan viljatase on ollut markkinoita vääristävä, koska satokauden vaihtuessa siinä on yleensä ollut 3–4 kuukauden kotimaan viljankulutusta vastaava määrä. Viljatase olisi saatava reaaliaikaiseksi, jolloin sillä ei olisi negatiivista vaikutusta viljanhintoihin satokauden alussa.

Tällä hetkellä hyvälaatuisesta rehurehuviljasta on hyvä kysyntä kotieläinten rehuja valmistavilla laitoksilla. Hinta on tällä hetkellä hyvä, sillä viime kesän sato oli erittäin huono. Valkuaiskasveista erityisesti herneessä on paljon potentiaalia. Herneellä on myös hyvä esikasviarvo.

Peltokasvivaliokunnan puheenjohtajana toimi Jarkko Pakkanen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Kimmo Laamanen Etelä-Savosta.

Liha

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa 31.3., 3.9. ja 1.12. Kaikki kokoukset olivat etäyhteydellä. Valiokunta antoi vuoden aikana kolme tiedotetta julkisuuteen ja päättäjille. Lisäksi lihavalioikunta antoi lausunnon Capuudistukseen liittyen. Valiokuntalaiset osallistuivat MTK:n liha-alan verkostojen toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin liha-alan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajan toimi puheenjohtajana Lauri Jaatinen Toivakasta ja varapuheenjohtajana Paavo Sävilammi Kangasniemeltä.

31.3. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat

- Ravintolasulun vaikutus lihamarkkinoihin ja markkinatilanne laajemmin

- Eläinsuojelulain uudistuksen käsittely
- Eläintenhyvinvointikorvauksen suunnitellut muutokset
- Tukiudistuksen tilanne
- Kuiviketurpeen saatavuus ja hinta
- Valkoposkihanhien tilanne
- Teurastamojen kumimattovaatimukset
- Lihantuottajahintojen kehitys
- Emolehmätuotannon kehittämishanke yhdessä NautaSuomen kanssa

Valiokunnan kokouksessa tekemät esitykset ja tehdyt toimet

- Valmisteltiin tukiudistukseen liittojen kanta IKS-alueella. Kanta otettiin mm. korvauskelpoisuuteen, Itä-Suomen erityiskysymyksiin ja luonnonhaittakorvauksen kotieläinrotuksen kohdentamiseen.
- Kumimattoasia pidettiin nautaverkostossakin esillä. Selvitettiin kokonaistilannetta ja ongelman määrää. Lihataloille lausuttiin yhdessä nautaverkoston kumimatoista ja niiden ongelmista, tehtiin kysely tiloille ja pidettiin nautaverkoston infotilaisuus yhdessä lihatalojen kanssa
- Tehtiin tiedote kuiviketurpeen kohtuuhintaisuudesta ja saatavuudesta.

3.9. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asiat olivat

- Käytiin läpi tilannekuva lihatilojen taloudellisesta tilanteesta. Todettiin, että liha-alan pitkittynyt kannattavuus haastaa nyt erityisesti, koska puskuri heikkoja vuosia varten ovat olemattomat. Huomio pitää nyt kiinnittää teollisuuden ja kaupan pitkiin toimitussopimuksiin. pitkät toimitussopimukset eivät toimi tilanteessa, jossa panoshinnat nousevat nopeasti. Panos hintojen nousun lisäksi vasikkapula on realisoitunut ja vaikuttaa myös nautatilojen talouteen. Valiokunta toteisi yleisti, että tunnelma tiloilla on huono, kannattavuushaaste, ilmastopaineet ja satomenetykset osuvat nyt samaan aikaan. Valiokunnan jäsenet kertoivat, että akuutit haasteet ovat viljan riittävyys keväällä 2022 ja kuivikkeiden saatavuus sekä rahoituksen varmistaminen panoshankintoihin. Sikapuolella ongelmat näkyvät porsasruuhkina. Lihasikapajia jää täyttämättä, kun sianhinta ei kata ruokintakustannuksia.
- Valiokunnalle esiteltiin Cap 2023–2027 ohjelmaesitys ja siihen tähän mennessä annetut lausunnot.

Valiokunnan 3.9. kokouksessa tekemät esitykset ja tehdyt toimet

- Valiokunta päätti antaa tiedotteen, jossa kuvattiin lihatilojen tilanne ja haettiin ratkaisuja markkinoilta. Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen lihavalioikunta piti tärkeänä osana ongelman ratkaisua ruokaketjun kaikilla tasoilla olevien toimitus- ja tuotantosopimusten avaamista ja päivittämistä. Sopimusten on varmistettava tuotannon jatkuvuus ja kannattavuus. Sopimukseen tarvitaan ns. kustannusklausuulit, joita on käytössä mm. kuljetusalan sopimuksissa. Teollisuuden ja kaupan välisiä sopimuksia tulee muuttaa pitkien toimitus- ja myyntiaikojen kohdalta. Sopimusten pitää huomioida nykyistä paremmin satotilanne ja satoriskit. Sopimusten tarkistamista kiirehdyttiin. Ruokaketjun toimijat koontuivat pyöreään pöytään keskustelemaan ruokaketjun ongelmista ja myös julkista keskustelua asiasta käytiin vilkkaammin. Konkreettiset toimet sopimukseen ja hintojen nostoon jäivät vielä vähäisiksi.
- Maatalousuudistuksessa valiokunta piti hyvänä MTK:n lihavalioikunnan lausuntoa. Tämän lisäksi valiokunta piti tärkeänä edelleen, että ohjelmakauden vaihtuessa haetaan myös ratkaisu pitkää auki olleeseen korvauskelpoisuus asiaan. Ratkaisuna esitettiin malli, jossa poistunut ala jaetaan takaisin viljelyä jatkaville, joilla ei ole korvauskelpoisuutta.

- Yleisesti valiokunta toisti jo useasti esille olleen kantansa, että tuet tulee ohjata ruuan tuotantoon. Uudessa Cap-ohjelmassa valitettavasti suunta ei korjaannu. Valiokunnan esitysluonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen säilymisestä ei toteutunut Suomen komissiolle antamassa ohjelmassa. Korvauskelpoisuus asia on ministeriössä selvitellyssä.

1.12. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat

- Lihatilojen kannattavuuskriisin menossa olevat toimenpiteet ja esitykset tarvittavista toimenpiteistä. Tilanne ei ollut korjaantunut syksystä vaan mennyt heikompaan suuntaan. Tilannetietous oli kasvanut, muuta toimenpiteitä ei ollut tapahtunut hinnoissa tai rahoituksessa. Nautatiloja oli lopettanut ja vasikoista oli alkanut löytyä jo tasapainotilanne. Todettiin, että tuotanto alenee niin naudassa kuin siassa. Sikapuolen ongelmat näkyivät porsasruuhkina. Toiveena oli, että emakoiden siemennyksiä tulee vähentää. Rehuviljan erityisesti ohran riittävyys oli haasteena. Todettiin, että pahin ongelma on tulossa keväälle ja ohraa joudutaan tuomaan.

- Todettiin, että nautapalkkiuudistuksessa on tulossa ongelmia komission vaatimuksista ja siitä on nautajaosto käynyt ministeritapaamisen. Salmonellavakuutusten tilanne muuttuu ja lisäkustannuksia on tulossa tiloille.

- Todettiin, että Ministeri Leppä on pitänyt esillä elintarvike muutosta, jolla voidaan puuttua epäreiluihin kauppaeh-toihin. Asia ei ollut edennyt aietta pidemmälle, ministeri odotti vielä joulukuussa kaupan ja teollisuuden toimia. Muualla Euroopassa kotieläintuotteiden hinnat olivat reagoineet kustannusten nousuun.

- Käsiteltiin Cap 2023–2027 ohjelman tilanne ja esitykset korjaavista toimenpiteistä Valiokunnalle esiteltiin Cap 2023–2027 ohjelmaesitys ja siihen tähän mennessä annetut lausunnot ja muutokset syyskuun kokouksen jälkeen. Valiokunta antoi tiedotteen Cap-uudistukseen liittyen.

Valiokunnan 1.12. kokouksessa tekemät esitykset ja tehdyt toimet

-Valiokunta piti tärkeänä teollisuuden toimia tuottajahintojen korottamiseksi. Esitettiin asian esillä pitämistä kaikilla tasoilla. Rehuviljan riittävyyden varmistamiseksi tarpeellinen viljantuonti piti olla valiokunnan mielestä mahdollista ja tuotannon tasapainon saaminen sikaketjun sisällä pidettiin tärkeänä. Valiokunta esitti myös, että tilojen rahoituksen riittävyys tulee myös järjestää.

-Valiokunnan esitykset tukiuudistukseen olivat; Tukiudistuksen tulee mahdollistaa kotieläintuotannon jatkuvuus myös heikoimmilla viljelyalueilla ja luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus säilytettävä.

-Tukiudistuksia tehdessä olisi huolehdittava, että alueiden tuet pysyvät tasapainossa, tuotanto ei keskity ja että tuella olisi tuotantovelvoite.

-Tukiudistuksen tulisi parantaa kotieläintuotannon kannattavuutta eikä heikentää. Kotieläintuottajien esittämät muutokset Suomen esitykseen tulee huomioida ennen kuin esitys lähtee Suomesta eteen päin.

-Valiokunta antoi tiedotteen tukiuudistukseen liittyen.

Maito

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Tuomas Pietiläinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Perttu Sirviö Pohjois-Savosta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Vesa Kallio MTK-Etelä-Savosta. Valiokunta piti kaksi kokousta, joissa käsitellyt asiat esitetty tässä alla.

Valiokunnan kokous 8.4.2021

Maitomarkkinat EU:ssa ja Suomessa

Maidontuotanto kasvoi EU-alueella koko vuoden 2020 ajan, mutta alkuvuosi 2021 on monessa jäsenmaassa ollut miinuksella verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2020. Ennuste tälle vuodelle on kuitenkin yhden prosentin kasvua, joka on seurausta keskituotoksen kasvusta.

Australiassa ja Uusi-Seelannissa maitomäärät ovat olleet alenevia.

Kulutuspuolella tuoretuotteiden pitkään jatkunut laskeva trendi taittui koronan myötä, mutta laskusuunnan arvioidaan taas jatkuvan. EU:n viennin arvioidaan kasvavan jopa 5 %, lähinnä Kiinaan. EU:ssa kuluttajatreendeissä vahvistumista jatkavat erityisesti vastuullisuus, jäljitettävyyden ja puhtaus. Näissä Suomella on erityisiä vahvuuksia.

Niin sanottujen maidon korvikkeiden kulutuksesta puhutaan paljon, mutta osuus on edelleen hyvin alhainen, noin 4 % maidon myynnistä EU-tasolla. Sekakäyttäjien määrä on kuitenkin kasvava.

Alkuvuoden aikana maitotuotteiden hintakehitys on ollut positiivinen ja EU:n kilpailukyky näyttää varsin hyvältä.

Suomessa maitotuotteiden tuonti väheni vuonna 2020. Meijerituotteiden kokonaiskulutus pysyi käytännössä ennallaan (-0,1 %). Maidon, kerman ja viilin kulutus laski, mutta muiden tuotteiden (mm. välipalatuotteet) kasvu korvasi sen.

Maidontuotanto Suomessa ja luomutuotannon tilanne

Lehmämäärän lasku jatkuu, mutta keskituotoksen nousu pitää maitomäärät lähes ennallaan. TNS Kantarin arvion mukaan meijeriin toimitettava maitomäärä laskisi yhden prosentin (-1 %) vuonna 2021.

Luomumaidosta on huonosti tilastoja saatavilla. Elintarvikkeiden kokonaismarkkinoista luomun osuus on 2,6 %. Maitomarkkinoiden arvosta 4,5 % on luomutuotteilla. Luomunestemaito on maitotuotteissa vahvin luomutuote. Luomujuustojen myynti on kasvanut myös merkittävästi.

Koulujakelutuetun luomumaidon osuus nousi 19 % à 22 %:iin kokonaismaitomäärästä, joka juotiin kouluissa. Kuluttajapotentiaalia on, mutta myös luomumaitotuotteissa näkyy sama markkinoiden kehitys kuin koko maitotuoteryhmässä eli kasvua ei merkittävästi ole nähtävissä. Luomutuotteiden kysyntään vaikuttaa myös ostovoima, koska ne ovat yleensä hieman kalliimpia kuin tavanomaiset.

Esityksen pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esille seuraavia asioita:

Kustannusten nousu on kovaa (mm. rehut ja polttoaineet) ja tuottajien pitäisi saada kuluja siirrettyä eteenpäin ketjussa. MTK:n maitovaliokunta on aloittamassa tarkempaa kustannusten seurantaa, kustannusten nousu on ongelma koko EU:n alueella. Kustannusten seurannan avulla etsitään tarkemmin eri kustannuseriä ja, mistä ne johtuvat sekä, miten niihin voidaan vaikuttaa.

Tilusjärjestelyjen yhteydessä on käynyt ilmi, että puuttuu tutkimustietoa kotieläintilojen optimaalisesta tilusrakenteesta ja sen kehittämisestä. Näitä olisi syytä saada liikkeelle pikaisesti. Tilusjärjestelyillä voisi olla suuri vaikutus kustannuspuolelle, mutta sillä ei saada nopeita vaikutuksia.

Kustannustason kehitys ratkaisee alan tulevaisuuden, kun erilaisia paineita alaan kohdistuu, joiden myötä myös kustannukset nousevat (ympäristö, ilmasto, kuluttajat jne.). Näistä olisi saatava kustannusten nousua vastaava korvaus tuottajahinnan kautta. Kustannusjahti on monella tilalla ollut jo kova ja uusien keinojen löytäminen ei ole enää helppoa. Tähän tarvitaan niin tutkimusta kuin yhteistyötahojen kanssa tehtävää työtä.

Valioliainen sopimustuotanto ei ole kaikille tiloille osunut toivotulla tavalla, kun samaan aikaan kustannukset nousevat ja tuottajahinta ei ole toivotulla tasolla.

Koronan myötä toivon mukaan saadaan suomalaiseseen elintarvikeketjuun lisää rahaa, kun kuluttajat suosivat kotimaista. Tämä edellyttää toisaalta ostovoiman säilymistä. Kysyntä on kohtuullisen hyvä maailmalla, mikä on kyettävä hyödyntämään myös EU:ssa ja Suomessa. Miten se saadaan käytännössä tehtyä?

Miten vastuullisuus ja laatu saadaan kuluttajahintoihin, ettei hyöty jää väliportaiden katteisiin. Jos kaikki muu kallistuu, miksi ruoan hinta ei saa nousta? Varsinkaan kulujen noustessa. Kotitalouksien kulutusmenoissa elintarvikkeiden osuus vuonna 2019 oli enää 11,1 prosenttia.

Cap -uudistus, eläinten hyvinvointikorvaus ja eläinsuojelulaki

Esityksen pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esille seuraavia asioita:

Eläinten hyvinvointikorvaukseen liittyen on ollut esillä jaloitteluvälvoitteiden laajeneminen eläinten hyvinvointilaissa. Miten nämä saadaan sopimaan yhteen eri eläinlajien osalta? Velvoitteita, joita on laissa ei voida korvata eläinten hyvinvointikorvauksella. Sen vuoksi pitää löytää muita toimenpiteitä.

Laiduntamisen/ulkoilun valvonta on vaikeaa eli, miten tämä todennetaan ja/tai todistetaan.

MTK:n maitostrategia

Strategiatyö on kesken ja nyt pohditaan, mitä sen tekemiseen tarvitaan lisätietoa esimerkiksi Lukelta skenaarioiden kautta.

Visio – Arvokasta maitoa - kestävästi ja kannattavasti.

Missio – Maidontuotanto kannattavaksi ja kilpailukykyiseksi.

Esityksen pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esille seuraavia asioita:

Mikä on ns. perinteisen maidon vahvuus ja kilpailukyky verrattuna markkinoille tulossa oleviin ei-eläinperäisiin elintarvikkeisiin verrattuna? Tämä on iso kysymys koko alan kannalta. Maidon tuotantomäärien osalta ongelma muodostuu sekä Venäjän tilanteen että EU:ssa tuotannon kasvun kautta.

Mikä on kaiken kaikkiaan maidontuotannon tulevaisuuden näkymä – onko se jatkuva laajentaminen vai jokin muu keino vastata? Mikä on suomalaisen maidontuotannon vahvuus? Vastuullisuus ja laatu ovat kärkinä ja tähän liittyy kaiken kaikkiaan suomalaisen ruoan turvallisuus. Pystyykö teollinen prosessi tuottamaan oikean maidon korviketta ja, minkä tuotteiden kanssa se tulee kilpailemaan? Näillä on suuri merkitys ja vaikutus perinteiseen maidontuotantoon.

Teollisesti pystytään tekemään juuri sellaisia komponentteja ja sellaisia määriä, joita asiakas haluaa. Lehmän maidon tuotannosta syntyviä ns. sivutuotteita ei välttämättä synny tällaisessa teollisessa prosessissa lainkaan.

Pystytäänkö aidon lehmän maidon luonnollisuudesta rakentamaan kilpailuetu verrattuna teollisella prosessilla tehtyihin ”keinomaitotuotteisiin”? Hyödymmekö me Suomessa esimerkiksi soijavapaasta tuotannosta tai muista vastaavista sitoumuksista ja lupauksista? Soijaa kuitenkin tulee maahan koko ajan muihin tuotantosuuntiin, joten onko siitä maitoketjulle hyötyä, ettei sitä käytetä?

Valiokunnan kokous 28.10.2021

Maitomarkkinat EU:ssa ja Suomessa

Meijerituotteiden hintakehitys on EU:ssa ollut viime aikoina positiivista, mutta uhkakuvia on nähtävissä kustannusten rajun nousun takia. Myös globaaleilla maitomarkkinoilla hinnat ovat olleet nousujohteisia ja lähiaikoina myös jatkuisi näin. Uhkakuvana on Kiinan viennin hiipuminen, millä on suuri vaikutus maailmanmarkkinoihin ja erityisesti EU-maihin. Kiinan kysyntä on kuitenkin pidemmällä aikavälillä kasvussa.

Suomessa maidontuotanto on laskenut vajaat neljä prosenttia alkuvuoden aikana. Luomumaidon tuotanto on kasvanut. Kulutuksen puolelta on palattu koronaa edeltävään aikaan eli meijerituotteiden kulutuksen kasvu koronan

aikana on kääntynyt takaisin aiemmalle tasolle. Nestemaitojen kulutus jatkaa pienellä miinuksella jo pidemmän aikaa. Kuluttajia kiinnostaa nyt maustetut rahkat, proteiinivanukkaat yms.

Kantar TNS:n ennuste keskituotoksen kasvusta ei toteutunut ja tuotos kääntyi miinukselle. Tähän taustalle helteinen kesä ja ehkä reagointi sopimustuotantomalliin, minkä vuoksi tuotantoa on vähennetty myös keskituotoksiin vaikuttamalla. Myös lehmämäärä laskee arviolta kolme prosenttia tänä vuonna ja noin kaksi prosenttia ennusteen mukaan vuonna 2022.

Tuottajahinta on aiheuttanut keskustelua, kun Suomessa tuottajahinta on tullut tilastoissa alaspäin ja vastaavasti muualla EU:ssa ovat nousseet. On kuitenkin huomioitava, että maidon pitoisuudet laskivat kesän aikana, mikä heijastui hintaan. Toisena huomiona jälkitilien vaikutukset.

Markkinatilanne ja kustannuskriisi

Tuottajahintaindeksi ja tuotantopanosten ostohintaindeksi ovat karanneet kauaksi toisistaan. Kustannukset nousevat, mutta tuottajahinnat ei. PTT:n ennuste nostaa esille samaa eli kustannusten nousu syö maataloustuloa merkittävästi tänä vuonna.

PTT:n arvion mukaan ruoan hinta nousee 2022, mikä voisi antaa mahdollisuuden tilittää lisää myös tilatasolle.

CAP27 -suunnitelman tilanne

Lypsylehmäpalkkio halutaan pitää nykyisellään ja näin pidettyä rahat maitosektorilla. Luonnonhaittakorvauksen kotieläin korotuksesta halutaan myös pitää kiinni, vaikka CAP -suunnitelman luonnoksessa esitetään sen poistamista. Ongelma on, ettei sille ole tarjolla riittävää korjausta, mikäli se poistetaan.

Eläinten hyvinvointikorvauksen osalta valmistelu on mennyt hyvään suuntaan, mutta mm. ulkoilutoimenpide ei ole käyttökelpoinen kaikille tiloille. Hyvinvointisuunnitelma on hyvä toimenpide. Kokonaisuus kohtuullinen, mutta ongelmat ilmenevät yksityiskohtien myötä.

Lausuntoja tuli MMM:n runsaasti. Poliittinen tilanne on vaikea ja luonnokseen ei välttämättä suuria muutoksia tule. Suunnitelma on saatava komissioon 1.1.2022 mennessä, minkä vuoksi valmistelu on ripeää. Toimeenpano keväällä 2023.

Vihreä arkkitehtuuri molemmissa pilareissa on nyt jollain tapaa valmis. Uudelleenjakotuki ei Suomessa ole ongelma, mutta joudutaan kuitenkin valmistelevaan myös meillä. Sosiaalinen ehdollisuus otetaan käyttöön 2025 ja se koskettaa palkattuun työvoimaan liittyviä ehtoja eikä vielä ei tarkalleen tiedetä, mitä tarkoittaa tilatasolla.

Muuta valmistelussa olevaa

Komissio on puuttunut tuotantopalkkioiden maksatukseen liittyviin ehtoihin, mutta tässäkin yksityiskohdat ovat vielä täsmentymättä. Viestintää tarvitaan, jos muutos tulee voimaan jo vuonna 2022.

Nautarekisterin valtuutusten osalta on ongelmana suomi.fi -järjestelmän monimutkaisuus ja oikeiden valtuuksien antaminen oikeille tahoille on vähintäänkin haastavaa. Ohjeistuksia kerätään MTK:n toimesta ja niistä tullaan viestimään viljelijöille. Asia on ollut useaan kertaan esillä ministerin kanssa, mutta hallinnossa ei vaikuta menevän eteenpäin. Tilojen kannalta hankala tilanne, johon on löydettävä ratkaisu.

Sosiaalisessa mediassa pyörivä eläinten hyvinvointikampanja alkoi 25.10.2021. Kohderyhmänä perheelliset, kaupunkilaiset alle 55 -vuotiaat sekä päättäjät. Taustalla myös eläinten hyvinvointilain valmistelu, jonka valmistelu vaikuttaa kuitenkin viivästyvän. Laki on poliittisesti vaikea aihe. Edellinen kampanja sai hyvää palautetta ja tavoitti hyvin kohderyhmänsä.

Brüsselissä komissio tarkastelee suurta määrää eläimiin liittyvää lainsäädäntöä. Tässä on mukana mm. ”lypsylehmädirektiivi”, joka tulee laadittavaksi. Tällä hetkellä on jo muniville kanoille, sioille ja vasikoille oma direktiivinsä, joten

tämä ei ole siinä mielessä uutta. Eläinten kuljetukseen liittyviä säädöksiä on myös valvottava, jotta otetaan huomioon Suomen olosuhteet. Suomessa tilanne on hyvä mm. kuljetuskaluston osalta. Tällä on suuri merkitys erityisesti talvella tehtävissä kuljetuksissa.

Koulujakelutuki on uudelleen tarkastelussa, missä on mukana meijerituotteet sekä hedelmät ja vihannekset. Eläinsuojelujärjestöt ovat voimakkaasti vaatineet, ettei koulujakelutukea tulisi maksaa kotieläintuotteille. Perusteena heillä mm. terveellisyys. Todennäköisesti kasvipohjaisten tuotteiden osuus koulujakelutuen piirissä tulee kasvamaan, mikä vähentää kotieläintuotteiden osuutta.

Millä keinoin tilanne maitotiloilla saadaan parannettua? Tuet pitää saada kohdennettua, mutta se ei ratkaise kannattavuutta. Miten päästään tilanteeseen, jossa markkinoiden kautta saataisiin tilanne korjattua? Näkymä on aika heikko. Auttaako tuotantomäärien laskeminen eli nouseeko hinta vai onko muita keinoja?

Tulevaisuuden näkymä on alkanut yhä enemmän mietityttää tuottajia. Missä hengessä EU-pöydissä keskustellaan pidemmällä aikavälillä, miten linja oikaistaan? Myös valtionalouden kehityksestä on vaikea löytää optimismia, kun jäädytään koko ajan jälkeen naapurimaista. Mikäli kuluttajien ostovoima ei kehity suotuisasti, on vaikea nähdä markkinoiden kehittyvän hyvään suuntaan.

Nyt päällä oleva kustannuskriisi on pahempi, kun huonoja vuosia on ollut jo niin monta aiemminkin, minkä vuoksi kassat ovat tyhjiä. Määrän hallinta on varmaan yksi tekijä, mutta mennäänkö tällä menolla paljon rajummin alaspäin. Toki edelleenkin on hyvin pärjääviä tiloja, mikä on hyvä sekin muistaa. Isoillakin tiloilla pohditaan tuotannon jatkamista. Tarvitaan positiivista signaalia ja mielellään aika pian.

Sopimustuotantomallissa on vasta päästy vauhtiin, mutta samaan aikaan lopettajia on paljon ja uutta sopimushakua ollaan avaamassa. Tilanne muuttuu nopeasti ja, miten saadaan määriä jaettua järkevästi ja, kenelle niitä annetaan? Ala tarvitsee uusiakin investointeja, mutta niitä ei synny, jos tilat eivät pysty kasvattamaan tuotantoa.

Komissio on ollut kovasti luomun perään ja Suomessa samaa henkeä. Kuitenkaan luomupuolelle ei uusia sopimuksia meijereiden puolelta tehdä. Sekatilamallin osalta on suuri merkitys, jatkuuko luomutuotanto tiloilla.

Sekatilamalli on ollut maitovalioikunnan prioriteeteissa, että sen on oltava mahdollista jatkossakin. Luomua komissio haluaa lisää, mutta kysyntä ei vedä samassa suhteessa. Markkina on aika tyydyttynyt tällä hetkellä monessa maassa. EU-markkinassa on lievästi positiivinen kuva, mutta Kiinan tilanne vaikuttaa. Kokonaiskysynnän kasvu maailmalla kuitenkin jatkuu.

Kasvipohjaiset tuotteet kasvavat kovillakin prosenteilla, mutta volyymit ovat edelleen pieniä verrattuna maitotuotteisiin. Vastuullisille ja kestäville tuotteille on kysyntää ja markkinoita ja ne on löydettävä suomalaisille tuotteille. Kotimarkkina on hieman heikommassa tilanteessa kuin maailmalla laajemmin. Myös esillä ollut planetaarinen ruokavaliokorostaa lähellä tuotettuja tuotteita.

Itseisarvo ei ole se paljonko navetasta lähtee maitoa vaan se, että tuleeko sillä toimeen. Määrää tärkeämpi on toimeentulo. Nopeaa apua ei markkinoilta varmaankaan tule, mutta sieltä ratkaisu on saatava. Kriisituki voisi auttaa hetkellisesti, mutta ei ratkaise ongelmia.

Maatilojen kaupoissa ongelma on, ettei pankit arvosta tiloja oikealle tasolle, jolloin kauppvoja ei synny, kun lainaa ei saa pankista. Kriisitukien osalta käy helposti niin, että se valuu tilojen läpi tuotantopanosten hintoihin eli niitä ei kannata tähän kohtaan odottaa.

Maitoedunvalvonnassa ongelmista ainakaan ei ole pula vaan kaikki tekijät ovat nyt yhtä aikaa päällä (markkinat, politiikka, talous). Vaihtoehtoja ei paljoa ole. Mikäli valtio maksuvalmiuslainoja tai takauksia pystyy järjestämään, niin ne voivat olla tehokkaita keinoja akuuttiin kriisiin.

Edunvalvonnassa on kaksi päälinjaa: politiikka ja markkinat, mistä jälkimmäisen tekeminen on tehty lähes mahdottomaksi niin lainsäädännön kuin alan sisäisistä syistä. Poliittikapuolella onneksi vielä näyttäisi olevan mahdollisuuksia myös myönteisiin ratkaisuihin.

Luomu

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Kaikki kokoukset olivat etäyhteydellä. Valiokunta osallistui aktiivisesti Cap-uudistuksen valmisteluun ja antoi lausunnon uudistukseen liittyen. Valiokuntalaiset osallistuivat myös valtakunnalliseen luomualan toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin luomualan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunta teki tiedotteen julkisuuteen ja päättäjille tukiuudistuksen keskeisimmistä asioista luomun näkökulmasta. Valiokunnan esityksen mukaisesti onnistuttiin luomukotieläintuki säilyttämään pinta-alaperusteisena tukena. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Tuomo Tikka Pohjois-Savosta ja varapuheenjohtajana Marisa Hukkanen Etelä-Savosta. Sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Jari Kauhanen Pohjois-Savosta.

19.3. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat

Valiokunnanjärjestäytyminen ja toimintasuunnitelma 2021 ja luomuohjelman valmistelu ja etenemisen seuranta. Luomun markkinat ja kysynnän seuraaminen, kun luomutuotantoala kasvaa. Avomaan vihanneksista on luomussa pulaa ja siellä olisi markkinavetoisesti kasvun mahdollisuudet.

Valiokunnan esitykset ja kannat kokouksessa

Luomutarkastusmaksuun kanta. Maksu tuntiperusteiseksi ja sitten perusmaksu. Uudelle tarkastusmaksuperusteelle tarvitaan seurantaa. Leikkuri hehtaari ja eläinmäärään on hyvä olla, ettei maksut nouse kohtuuttomaksi.

Luomukorvauksen valmisteluun valiokunnan kanta oli;

Hehtaariperusteinen luomukotieläinkorvauksen maksuperuste tulee säilyttää ja siitä tulee myös MTK:n muodostaa kanta.

Luomuvilja ja luomurehut;

Itä ja Keski-Suomen alueella tarvitaan jalostavaa toimintaa luomuviljalle niin elintarvikkeissa kuin rehuissa. Käydään asiasta keskustelua NautaSuomen kanssa ja seurataan luomumyllyhanketta Pohjois-Karjalassa Liperin myllyn seuraajaksi.

Biokaasulaitosten nurmisyötteen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että maataloustuet on jatkossakin suunnattava ruuan tuotantoon. Biokaasulaitosten nurmisyöttestä tulee uusi nurmen käyttökohde jatkossa. Luomu- ja tukiehdossa tulee seurata, ettei tukiehtoja käytetä tässä siten hyväksi, ettei ruuantuotanto vaarantuu, kun nurmi ohjautuu energiaksi. Ainakin luomussa pelkkä nurmi yksinomaan myytynä energiaksi ei tulisi täyttää myyntikasvivaatimusta. Osana viljelykiertoa energiakasvit on hyvä, muttei 100 % viljelyalasta luomuehdoin. Asia tulee linjata MTK:n sisäisesti ensin.

Luomu- ja lähiruoka on hyvä pitää esillä kuntavaaleissa. Valiokunta antaa tästä tiedotteen julkisuuteen lähempänä kuntavaaleja.

9.9. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat

Sato- ja reutilanne

Kartoitettiin tilojen sato- ja reutilannetta valiokunnan toiminta-alueella. Nurmisato oli kokonaisuudessaan kohtuullinen ja se pelastaa paljon reutilannetta. Viljasato jäi puoleen normaalista. Myös luomuviljasta tulee pulaa. Todettiin että tilojen kannatta nyt arvioida oma sato mahdollisimman tarkkaan ja päivittää sen mukaisesti talven ruokinta ja hankintastrategia. Siementen hankinnoissa kannattaa olla ajoissa liikkeellä.

Cap-2023- 2027 lausunnot, luomussa huomioitavat kohdat

Valiokunta kävi läpi Capin valmistelutilanteen. Valiokunta antoi lausunnon ohjelmasta.

Valiokunnan lausunto

Luonnonmukainen tuotanto tukee vahvasti EU:n Cap-tavoitteita ilmasto ja ympäristökestävästä ja luonnon monimuotoisuutta lisäävästä tuotantotavasta. Luonnonmukainen tuotanto sopii hyvin Järvi-Suomeen ja tukee myös Järvi-Suomi ohjelmaa.

Luomukorvauksen ehtojen tulee olla mahdollistavaa, ei rajoittavaa. Ehtojen yksinkertaistamine tulee olla myös tavoitteena. Luomukorvauksen taso ei saa laskea. Luomukorvaukseen on varattava riittävä rahoitus, jotta kasvutavoitteet voidaan saavuttaa niin ettei olemassa olevan luomutuotannon kannattavan toiminnan edellytykset vaarannu. Luomutuotannon tulee kasvaa markkinoiden mukaisesti. Luomukorvauksen ehdot eivät saa vääristää tuotteiden markkinoille tuloa tai hinnoittelua.

Nykyinen pinta-alaan sidottu korvausjärjestelmä on ollut toimiva ja se tulee säilyttää myös luomukotieläinkorotuksen osalta. Kotieläinkorotuksen eläinyksikköraja tulee olla sellainen, että rehuomavaraisuus pystytään säilyttämään myös huonoimpina satovuosina. Raja ei saa olla 0,5 ey/ha korkeampi.

Luomutilojen kaikki pellot kuuluvat luomuvalvontaan ja kaikella valvontaan kuuluvalla alalla tulee noudattaa luomuehtoja. Luomukorvaus tulee uudessa ohjelmassa maksaa perustukeen kuuluvan peltoalan mukaisesti siten luomuvalvontaan kuuluvan viljellyn pellon ala vastaa paremmin sitä peltoalaa mille luomukorvaus voidaan maksaa. Luomukorvausta ei siten tule sitoa pellon korvauskelpoisuuteen kuten nykyisessä ohjelmassa on ollut.

Tukitoimenpiteiden on mahdollisimman laajasti oltava valittavissa myös luomutiloille. Esimerkiksi ympäristökorvauksen toimenpiteet ovat nyt hyvin teknisiä ja suurin osa toimista on sellaisia, joita luomutila ei voi valita.

Tuotantoeläimet on voitava jatkossakin olla tavanomaisessa tuotannossa, vaikka pellot ovat luonnonmukaisessa tuotannossa. Vaatimus kotieläintuotannon luomuun siirtämiseksi aiheuttaisi erityisesti maito- ja lihanautatilojen luopumista luonnonmukaisesta tuotannosta. Monien sekatilojen tuotantorakennuskanta on vanhaa ja eivät täytä luomuvaatimuksia, mutta teknistä käyttöikä on vielä jäljellä. Luomupelto-viljely tukee näiden tilojen kannattavan toiminnan edellytyksiä ja jatkuvuutta. Sekatilojen koko on myös usein pieni eikä suuriin investointeihin ole mahdollisuutta eikä riittävään rehuomavaraisuuteen luomuehtojen mukaisesti. Sekatila tukevat luonnonmonimuotoisuutta ja kiertotaloutta. Sekatilojen ilmastokuormasta jää pois keinolannoitteiden tuomat päästöt. Sekatilojen osuus tällä hetkellä luomuvalvonnassa olevista tiloista on n. 20 %. Vaatimus toisi myös markkinahäiriötä luomukotieläintuotteille ja turhaa kustannusta koko ketjuun. Luomukotieläintuotannon kasvun tulee tapahtua markkinavetoisesti.

Kokotilan luomuvaatimus sotii myös sekä kansallista, että EU:n luomustrategiaa vastaan, mikäli estämme tavanomaisten eläinten tuotannon luomutiloilla, saattaa luomun pinta-ala laskea. Mikäli luomutila ei pysty siirtämään kotieläimiä luomuun, tippuu myös tässä tapauksessa pellot luomutuotannosta pois. Kokotilan luomuvaatimus johtanee myös keinotekoiseen tilojen jakamiseen luomu- ja tavanomaiseksi tilayksiköksi, mikä aiheuttaa lisäbyrokratiaa sekä tuottajille että valvonnalle ja on epätarkoituksenmukaista kaikille osapuolille.

Vihreän arkkitehtuurin vaatimukset kasvipeitteisyyden/muokkauksen osalta vaikeuttavat luomupeltojen asianmukaista viljelyä. Tukijärjestelmä ei saa estää luonnonmukaisen tuotannon järkevää, kokonaisvaltaista ja hyvää viljelytapaa. Luomupellon riittävän voimakas syysmuokkaus rikkatorjunnan ja viljelykierron toteuttamisen kannalta erittäin oleellinen toimenpide.

Luomuvalvontaa tulee uudistuksen yhteydessä kehittää yhä enemmän omavalvonnan suuntaan. Valvonnan kustannukset eivät myöskään saa kasvaa. Tuntiperusteisessa valvontakorvauksessa tulee maksukatto minkä verran valvontana voi enimmillään maksaa. Hyvin ja nopeasti sujuvista valvonnoista tulee myös valvotun tilan hyötyä alemmina kustannuksina. Asiakirjavalvontaa voi yhä enemmän tehdä jatkossa verkon kautta ja etäyhteyksiä hyödyntäen.

1.12. kokouksesta valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat

Cap-2023- 2027 valmistelun tilanne luomun osalta ja tarvittavat toimenpiteet

Valiokunta piti muutoksia hyvänä, erityisesti iso asia on luomukotieläintukien maksuperusteeseen säilyminen hehtaarikohtaisena. Tukikelvottomien peltojen asia on edelleen ratkaisematta ja siihen odotetaan ratkaisua mm poistuvien peltoalojen korvauskelpoisuuden siirrolla korvauskelvottomille aloille. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus on poisitumassa ja se on tappio monelle luomukotieläintilalle. Iso ja tärkeä asia uudistuksessa on, että sekatilat ovat jatkossakin mahdollisia.

Valiokunta antoi tiedotteen Cap-uudistukseen liittyen:

Uuden ohjelmakauden tukiehtoihin tarvitaan hienosäätöä Suomen esitykseen

Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen luomuvaliokunta pitää tärkeänä, että luomutuotanto kasvaa markkinoiden mukaisesti. Luomumarkkinoilla kehitys on ollut valitettavan heikkoa, mm luomuviljojen hintataso on tippunut alle tavanomaisen viljan hintatason. Myös luomumaidon markkinoiden kehitys on ollut hyvin hidasta. Suomen ja EU:n tavoite 25 % luomualasta tarvitsee markkinoiden kehityksen lisäksi kannustavan tukiratkaisun. Tuki uudistuksen tulee parantaa luomukotieläintuotannon kannattavuutta eikä heikentää. Varana on, että luomutuotannon kehittyminen tavoitteiden mukaisesti ei toteudu kannattavuuden ja kannusteiden heikentyessä.

Nykyinen pinta-alan sidottu korvausjärjestelmä on ollut toimiva ja on hyvä, että luomukotieläinkorotuksen osalta on esitetty jatkoa. Valiokunta pitää myös hyvänä, että tuotantoeläimet voivat jatkossakin olla tavanomaisessa tuotannossa, vaikka pellot ovat luonnonmukaisessa tuotannossa.

Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen poistuminen on luomukotieläintiloille merkittävä heikennys. Luomukotieläintilojen rehuomavaraisuus vaati tavanomaista suuremman peltopinta-alan kotieläinyksikköä kohden. Korotuksen poistumisen korvaaminen kotieläinyksiköiden tai maidon pohjoisen tuen kautta ei tule kompensoimaan luomutilojen tukimenetystä. Kotieläinkorotuksella on ollut tärkeä merkitys kannustimena kotieläintuotannon jatkumiseen luomutiloilla ja myös heikoimmilla viljelyalueilla Itä-Keski- ja Pohjois-Suomessa. Luomun merkitys kotieläintuotannon jatkuvuuteen Itä- ja Keski-Suomessa on muita alueita suurempi. Kotieläinkorotus tulee säilyttää luonnonhaittakorvauksessa.

Peltojen korvauskelpoisuudella on suuri merkitys luomutiloille. Ilman korvauskelpoisuutta ei saa luonnonhaitta eikä ympäristökorvausta, eikä luomutukea. Korvauskelvottomilla pelloilla luomuviljely on taloudellisesti mahdotonta. Korvauskelvottomia aloja tulee ottaa korvauskelpoisuuden piiriin jo kevään 2022 tukihaussa ns. jonotusjärjestelmän kautta ja jatkaa järjestelmää uuden ohjelmakauden 2023-2027 aikana niin, että korvauskelvottomien peltojen jonoa voidaan poistaa sitä mukaa, kun korvauskelpoista peltoa poistuu tukihakemukselta.

Luomupanosten saatavuus ja markkinat

Keskusteltiin luomupanosten saatavuudesta ja markkinoista. panosten osalta valkuaisen saatavuudessa on ongelmia ja myös luomurehuohraa on vähän markkinoilla. Vihannespuolella ja leipäviljapuolella on kasvun mahdollisuuksia. Lihapuolella lähiliha ja luomuliha ovat samassa hintatasossa ja lähimyynnissä luomulla ei tällä hetkellä saa lisähintaa.

Luomuvalvonnan tilanne ja mahdolliset toimenpiteet

Pienten lähimyymälöiden joutuminen myös luomuvalvontaa voi poistaa luomutuotteita näiden valikoimista, koska valvonnasta tuleva lisäkustannus on suurempi kuin kate luomutuotteiden myynnistä. Luomuvalvonnan maksujen muutokset on muutoin olleet kohtuullisen onnistuneita. Luomutarkastajista alkaa olla pulaa.

Osaaminen ja hyvinvointi

Osaamisen ja hyvinvointivaliokunta paneutui pohtimaan työpajatyypillisellä ryhmätyöllä siitä mikä on keskeistä valiokuntatyössä sekä niiden erityispiirteet etenkin Itä- ja Keski-Suomea koskettavia asioita. Työpajatyöskentelyssä syntynyt pohdinta tuotti oivalluksen kuinka toisiinsa kietoutuneita asioita osaaminen ja hyvinvointi ovat. Niiden välillä on vahvoja siteitä sekä syy- seuraussuhteita. Johtaminen ja osaaminen ovat keskeistä tekijöitä taloudellisen tuloksen saamisessa. Talouden hoitamiseen on hyvinvointia laajempi asia. Keskeistä on työstä saatava palkka ja tuotteiden hinta ja niiden kehittyminen ja toimeentulon turvaaminen. Taloudellinen ahdinko ja jatkuva huoli liittyy usein kuormittumiseen, henkisiin paineisiin sekä ammatin ja oman työnarvostamiseen. Myös ympäristö- ja ilmastotyö koetaan rasitteena, joka ei ole parantanut taloudellista tulosta, vaan tuonut lisäpaineita yhteiskunnan puolelta.

Hyvinvointi-työpajaryhmän tuloksena syntyi neljän aihealueen kokonaisuus, joihin laadittiin sisällöt. Yrittäjä on tärkein voimavara, ja työkyvystä on pidettävä huolta monipuolisesti. kannattavayritystoimintaa ylläpitää työkykyä. Yrittäjällä tulee olla vapaa-aikaa ja mahdollisuuksia huolehtia itsestään. Perhe- ja parisuhde koettiin yhdeksi tärkeimmistä hyvinvoinnin ylläpitäjistä ja sen merkitys on suuri. Ammatin arvostus on monitahtoinen asia, johon tarvitaan järjestön panostusta joka tasolla. Yhtenäinen ja yhdessä tehty työ pitäisi saada näkyväksi. Ryhmä ideoi vaikuttamisen keinoja ja viljelijöiden työn tuomista näkyväksi ja arvostetuksi. Viljelijän sosiaaliturvan tulee lähteä elämänkaaren mukaisista palveluista ja olla tasavertainen muihin ihmisiin nähden. Viljelijää palvelisi työuraeläke-ajattelu.

Osaaminen -työpajan tulosten esittelystä valiokunnan jäsenet vaikuttamisen kohteiksi maakunnat ja niiden oppilaitokset. Itä- ja Keski-Suomen alueella koettiin tehtävän korostuvan. Maaseudun yrittäjän ulkoiset osaamisen tarpeet ovat kasvaneet, taloustaidot ja yrittäjien erilainen taso on haaste. Oletettavissa on, etteivät kaikki pärjää vaatimusten kanssa se tuo osaltaan jaksamisongelmia. Yrittäjätaitojen kasvattaminen ja yrityksessä on monen suuntaisia muitakin koulutustarpeita omia ja työntekijöiden ja valiokunnalla niissä roolia. Sidosryhmien yhteistyöryhmien toimivuuden edistäminen ja parhaiden käytäntöjen jakaminen alueelta toiselle on hyvää valiokuntatyötä. Varautuminen ja riskienhallinta on myös osaamisasia. Valiokunta oli tyytyväinen työhönsä ja pitivät työpajaa onnistuneena ja tehtävänsä pohdintaa arvokkaana.

Valiokunta laati seuraavan vuoden toimintasuunnitelman, keskusteli maatilayrittämisen kannattavuuden ongelmista ja ratkaisuista. Tuottajahintojen nosto olisi vaikuttavin ja tehokkain tapa parantaa tilannetta. Lomituslain ja hallintomallin valinnasta, CAP 27 valmisteluista keskusteltiin. Itä- ja Keski-Suomen osaaminen ja hyvinvointialueella lomituksen paikallisyksiköiden muutostilannetta kartoitettiin ja jaettiin yhteinen huoli lomittajista ja heidän riittävydestä, jaksamisensa ja ammattitaidon ylläpitämisestä. Perhevapaaudistus on tuomassa hyvää, sosiaaliturvauudistus on iso työmaa. Todettiin mautilojen varautumisen taso ei ole kovin hyvällä tolalla. Tämä on tullut esiin Välitä viljelijästä projektissa. Melan lanseeraama sovellus yrittäjän sähköisestä yhteydestä työterveyshuoltoon. Hyvät järjestelmät ovat tarpeen, viljelijöiden työterveyteen osallistuminen on laskenut merkittävästi. Asta Suomi JAMKista kertoi maaseutuyrittäjien pari- ja ihmissuhdetyöstä tulleiden kokemusten ja työvälineiden tuoneen apua maaseudun ihmisille. Merkityksellistä on toiveikkuuden ylläpitäminen ja ymmärrys hyvän arjen merkityksestä. Tiloilla on näkyvissä myös huonoa ja jopa periytyvää, suomi tiivisti sen pärjäämisen eetoksessa. Yleistä on myös tunne- ja sosiaalisten taitojen heikkous, puhumattomuuden kulttuuri, kiire ja loputon raataminen. Maatilalla yrittäminen ja muu elämä kietoutuu yhteen, ja niitä ei eroteta toisistaan ja myös oma uupuminen jää huomaamatta. Itsetunto ja -tuntemus sekä itsensä johtaminen ovat toisiinsa liittyviä asioita. On tärkeää tehdä ennakoivia huoltoja itselle ja ihmissuhteille, kuten koneille tehdään, tavoitteena uudistaa itseä ja suhdetta. Huomiointia, kiitosta, asioista keskustelua ja ”pöyhimistä” tarvitaan uudistumiseen. Anteeksi pyytäminen ja myös anteeksi antaminen on tärkeää, kertoi Asta, joka on tehnyt pitkän uran auttamistyössä. Välitä Viljelijästä-projektin ohessa on alkanut työkyky koordinaatio -toiminta. Välitä Viljelijästä hankkeesta todettiin sen olevan työtä, josta tekeminen ei lopu.

Valiokunta kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa, ensimmäinen kokous järjestettiin verkkoyhteydellä ja toinen onnistui läsnäolotapaamisena. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Sanna Hämäläinen Etelä-Savosta.

Kuluttajatyö

Korona-aika leimasi vuoden 2021 kuluttajatyötä edellisen vuoden tapaan

Syksyn toiminnassa keskeinen asia oli Kokkaa kotimaista-ruokakassien organisointi yläkoulujen kotitalousryhmille. Ruokakassikampanjaa pidettiin erittäin toteuttamiskelpoisena korona-ajalle. Valiokunta valmisteli kylttiasiaa maan- teiden varsille kesälle 2022.

Jäsenpalvelut

Jäsenpalveluvaliokunta kokoontui kerran 1.2.2021 Teams -etäyhteydellä.

Kokouksen alussa Tiina Sidensnöre piti tilannekatsauksen Oiva -jäsenrekisteripalveluista. Projekti on jäljessä aikataulusta. Datan kanssa on ollut ongelmia, jotka ovat vaikuttaneet muihin toiminnallisuuksiin. Alustavaa laskutuspäivämäärää on siirretty. Uusi arvioitu laskutuspäivämäärä on 22.2. Eräpäivä 15.3. Tavoitteena on saada jäsentiedot kuntoon. Jaicommin lukutilan -käyttöoikeutta on jatkettu yhdellä kuukaudella ja se päättyy helmikuun loppupuolella.

Yhdistysten laskutustietojen tarkastus ja korjaus on tehtävä 22.2. mennessä. Tiedoissa on päivitettävä jäsenmaksu, tilinumero, yhdistyksen yhteystiedot, jäsenyytiedot, laskutusperusteet, kuten peltohehtaarit, eläinyksiköt tai henkilötyövuodet sekä metsähehtaarit. Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen alueen yhdistyksistä 71 yhdistyksestä alle puolet ovat käyneet laskutustietoja läpi tähän aamuun mennessä. Mhy yhdistysten tilanne on huomattavasti parempi.

Uudet käyttäjätunnus pyynnöt laitetaan oivapalvelu@mtk.fi. Viestiin laitettava käyttäjän nimi, sähköpostiosoite, puhelinnumero ja rooli yhdistyksessä. Käyttäjätunnusten myöntämisen edellytyksenä on hyväksytysti suoritettu tietosuojakoulutus (yli 75 % vastauksista oltava oikein). Koulutus tehdään Moodlessa <https://moodle.mmg.fi/mtk/login/>. Sieltä löytyy tietosuojakoulutukset tuottajayhdistyksille (MTY) ja metsänhoitoyhdistyksille (Mhy).

Keskusliiton jäsenpalveluvaliokunnan kuulumisia kertoi Tuomo Tikkanen. MTK:n jäsenpalveluvaliokunnan alla olevan EU-avustajatyöryhmä on kehittämässä MTK:n EU-avustajatoimintaa. Suunnitteilla on kysely EU-avustajille (toimintakaudet 2015–2020) heidän aikaisemmasta toiminnastaan, sekä mitä ajatuksia heillä on tulevan kauden toiminnasta. Kyselyllä haetaan suurempia linjoja EU-avustajan kokeneisuudesta ja olisivatko he sitoutumassa tähän palveluun jatkossa.

EU-avustajatyöryhmän jäsenet ovat pj. Tuomo Tikkanen, Kaisa Pihlaja MTK johtokunta, Aki Kaivola, EU-avustajat: Anna Setälä, Kari Niemi MTK-toimihenkilöt: Jari Kauhanen MTK Pohjois-Savo, Ari Perälä, MTK Etelä-Pohjanmaa, maatalouslinjalta Marica Twerin ja Johan Åberg sekä järjestöryhmästä Matti Voutilainen.

16.11. oli keskusliiton ja alueellisten jäsenpalveluvaliokuntien yhteiskokous, johon IKS alueelta osallistuivat Sari Haapamäki ja Sirpa Kukkonen. IKS alueen terveisinä olivat, että Oiva-asiat ja erityisesti jäsenasiat vievät tällä hetkellä eniten työaikaa. Toiminta ollut selviämistäistelua. Tulevaisuudessa maatalous- metsätalous- yhteistyö edunvalvontakentällä alueellisesti pitää hyödyntää (MHY/MT-yhteistyö).

Kokouksessa kuulumme lyhyen tilannekatsauksen jäsenmaksulaskutuksen tilanteesta. Vuoden 2021 laskuja on vielä jonkun verran lähettämättä. Ensi vuodelle on suunnitteilla jäsenhankintakampanja ja Tervetuloa Järjestöön-paketti. Oivan data on nyt paremmassa kunnossa.

EU-avustajatoiminnan kehittämisen tilannekatsauksessa kuulumme kyselyn analyysiä. Palvelu on tärkeä ja sen pitää säilyä MTK:n sisällä (ei ulkoisteta), mutta kaipaa kehittämistä. Nykyisellä vakuutusjärjestelmällä jatketaan vuoden 2022 loppuun saakka. Mallin kehittämistä on tarkoitus jatkaa. Keväällä 2022 pitäisi saada päätös uuden järjestelmän sisällöstä, laajuudesta ja käytännön toteutuksesta mm. uusien avustajien rekrytointien ja vakuutusturvan osalta.

Koulutusstrategian jalkautuksen tilannekatsauksessa kuulumme, että koulutusstrategian jalkautus on edennyt. Moodle on nimetty Oiva-verkko-opistoksi. Todennäköisesti uusi Oiva-kalenteri otetaan käyttöön kesällä 2022.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Harri Tuomainen MTK-Pohjois-Savosta, varapuheenjohtajana Sari Haapamäki Mhy Keski-Suomesta ja sihteerinä Sirpa Kukkonen MTK-Pohjois-Karjalasta

Ympäristö- ja maapolitiikka

Valiokunta ei kokoontunut vuonna 2021. Valiokunnan toiminta käynnistetään 2022 uudestaan.

LIITON HALLINTO JA TOIMIHENKILÖT 2021

Johtokunta

Puheenjohtaja: Juha Partanen, Pielavesi (2011- pj vuodesta 2016)

Varapuheenjohtaja: Noora Räsänen, Leppävirta (2017- vpj. vuodesta 2020)

Jäsenet:

Lassi Heiskanen, Vieremä (2021-)

Tiina Korhonen, Vesanto (2021-)

Ville Pekkarinen, Kuopio (2011-)

Janne Sirviö, Juankoski (2021-)

Perttu Sirviö, Iisalmi (2016-)

Harri Tuomainen, Siilinjärvi (2020-)

Jouko Åkerlund, Vieremä (2013-)

Työvaliokunta:

Juha Partanen, Pielavesi, Noora Räsänen, Leppävirta, toiminnanjohtaja Jari Kauhanen, aluepäällikkö Sirpa Lintunen

Maaseutunuorten valiokunta:

Pj. Harri Tuomainen Siilinjärvi (myös edustaja MTK-Pohjois-Savon johtokunnassa), Anni Heiskanen Sonkajärvi, Atte Kiiski Nilsä, Ida Korhonen Kaavi, Johannes Korhonen Tervo-Vesanto, Noora Ratilainen Maaninka, Markus Tenhunen Pielavesi, Waltteri Soirio Suonenjoki, Kaarina Virta Maaninka, sihteeri maaseutunuorten asiamies Vilma Kuosmanen

Metsävaliokunta: Juha Partanen, Pielavesi, Noora Räsänen, Leppävirta ja toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Sihteeri kenttäpäällikkö Laura Harjunpää

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat, MTK-Pohjois-Savon edustajat

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen elinkeinopolitiikka - ja yrittäjyysvaliokunta

Henrik Kähönen Juankoski, Ville Pekkarinen Kuopio, Aatu Laitinen Kuopio

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen hyvinvointivaliokunta:

Henna Poutiainen Leppävirta, Jouko Åkerlund Vieremä

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen jäsenpalveluvaliokunta:

Eija Koponen Leppävirta, Harri Tuomainen Siilinjärvi

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen kuluttajatyövaliokunta:

Riikka Hänninen Suonenjoki, Harri Tuomainen Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK- liittojen yhteinen lihavaliokunta:

Juha Partanen Pielavesi, Janne Sirviö Juankoski

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen luomuvaiokunta:

Kati Lundgren Lapinlahti, Tuomo Tikka Kiuruvesi

Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen yhteinen maitovaiokunta:

Perttu Sirviö Iisalmi, Harri Tuomainen Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen peltokasvivaliokunta:

Tiina Korhonen Vesanto, Tuomo Seppälä Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen erikoiskasvivaliokunta:

Noora Räsänen Leppävirta, Jari Venäläinen Kuopio

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta:

Markku Paananen Keitele, Noora Räsänen Leppävirta, kenttäpäällikkö Jukka Hujala/Laura Harjunpää

Edustajat, MTK:n valtuuskunta: Juha Partanen Pielavesi, Jukka Huuskonen Kiuruvesi, Saara Markkanen Suonenjoki ja Simo Rätty Kuopio

Varajäsenet: Noora Räsänen Leppävirta, Veli-Tuomas Hakulinen Pielavesi, Markus Tenhunen Pielavesi ja Jari Kajan Karttula

Liiton kirjanpidon ja taloudenhoidon tarkkailijat: Janne Sirviö Juankoski ja Harri Tuomainen Siilinjärvi

Tilintarkastaja; HT Seppo Koski

Toiminnantarkastajat: Tuula Lappalainen Pielavesi ja Tuula Kuosmanen Nilsä

Varatoiminnantarkastajat: Hannu Smolander Tuusniemi ja Eero Kyllönen Kiuruvesi

MTK:n työryhmät ja valiokunnat

MTK:n johtokunta: Kati Partanen, Iisalmi

Jäsenpalveluvaiokunta: Tuomo Tikkanen, Kiuruvesi

Erikoiskasvivaliokunta: Noora Räsänen, Leppävirta

Edustajat muissa yhteisöissä

Kansallisen maaseutuohjelman Pohjois-Savon alueellisen suunnitelman toimeenpanoa koskeva ryhmä: Jari Kauhanen, varalla Jarmo Nykänen

Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristöohjelman valmisteluryhmä: Jari Kauhanen

Pohjois- Savon maakunnan yhteistyöryhmä: Jari Kauhanen, varalla Kati Partanen

Mavi maataloustukien toimeenpanon työryhmä: Jari Kauhanen

Pohjois-Savon liiton alueiden käytön suunnittelutyöryhmä: Jari Kauhanen ja Jukka Hujala

Aluehallintotyöryhmä: Jari Kauhanen ja varalla Juha Partanen

ELY-keskuksen tienkäytön suunnitteluryhmä: Jari Kauhanen, Jukka Hujala ja Simo Takalammi

Pohjois-Savon työvoima- ja yrityspalvelu työvoimaneuvottelukunta v. 2019–2021: Ville Pekkarinen, varalla Noora Räsänen

Pohjois-Savon ELY -keskuksen vesienhoidon yhteistyöryhmä:

Jari Kauhanen, varalla Juha Partanen.

Pohjois-Savon ELY- Keskuksen maakunnallinen jäteasiain neuvottelukunta: Jari Kauhanen

Kauppakamarin teollisuusvaiokunta: Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen

Huoltovarmuusorganisaation alkutuotantopooli aluevastaava: Perttu Sirviö, varalla Jari Kauhanen

Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot v. 2018–2020: Jouko Åkerlund ja Jukka Hujala.

C-tuotantotukialueen MTK- liitot: Juha Partanen, varalla Noora Räsänen ja Jari Kauhanen
Väre Energia Oy yhteistyöryhmä: Juha Partanen, Jari Kauhanen ja Jukka Hujala
Savon Voima verkkoyhtiön yhteistyöryhmä: Juha Partanen ja Jari Kauhanen
Maanomistajien Arviointikeskus Oy: Juha Partanen, varalla Johanna Seppälä
Maaseutuammattiin ry:n hallitus: Vilma Kuosmanen
Pohjois-Savon metsänhoitokoulusäätiön valtuuskunta: Riikka Hänninen, Kari Ollikainen ja Pekka Tenhunen
Savonian agrologikoulutuksen neuvottelukunta: Sirpa Lintunen
Kallaveden työterveyshuollon yhteistyöryhmä: Sirpa Lintunen
Lomitushallinnon yhteistyöryhmä, Sydän-Savo: Sirpa Lintunen
Lomitushallinnon yhteistyöryhmä, Ylä-Savo: Kaisa Huttunen
Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 40–42: Jari Kauhanen, varalla Juha Partanen
YIT-yhtymä Oy: Jari Kauhanen ja Juha Partanen
Kuopion Ravirata Oy: Timo Karjalainen, varalla Jari Kauhanen
Metsä-Board Oyj sekä Neo Industrial Oyj: Timo Karjalainen, varalla Ville Pekkarinen
Atria Oyj: Jouko Åkerlund, varalla Jari Kauhanen
Kuopion seudun Uusyrityskeskus: Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen
Wäläkky Keski-Savon Uusyrityskeskus: Noora Räsänen, varalla Jari Kauhanen

Edustajat hanketoiminnassa

Voimaa arkeen -ohjausryhmä: Sirpa Lintunen, varalla Jari Kauhanen
Luonnonvarakeskus: Tuotantovarmuutta nurmesta, Varmanurmi: Harri Tuomainen, varalla Markus Rytönen
Savonia AMK Maatila 2030- ohjausryhmä: Perttu Sirviö
Savonia AMK ja Luke Ravinnerenki-hankkeen ohjausryhmä: Jari Kauhanen, varalla Perttu Sirviö
Savonia Eläinterveyttä ja ekonomiaa-ohjausryhmä: Sini Ryymin-Murtorinne, varalla Perttu Sirviö
Savonia JALAKA, jaloittelu ja laiduntaminen karjatiljoilla - hankkeen ohjausryhmä: Perttu Sirviö, varalla Kaisa Huttunen
Savonia AMK Matuke-hankkeen ohjausryhmä: Jari Kauhanen
Savonia AMK Savolaisuus on makuasia: Jari Kauhanen
Savogrow GrowBerry-hankkeen ohjaus- ryhmä: Jari Kauhanen, varalla Timo Karjalainen
Savogrow EduBerry-hankkeen ohjaus- ryhmä: Jari Kauhanen, varalla Timo Karjalainen
Marjaosaamiskeskus, Kopsa-hanke: Noora Räsänen, varalla Sirpa Lintunen
ProAgraria EuReGa-hankkeen yhteis- työryhmä: Sirpa Lintunen
Kuopion Kriisikeskus, Maaseudun turvaverkko-hankkeen ohjausryhmä: Sirpa Lintunen

Toimihenkilöt 2021

Jari Kauhanen, Toiminnanjohtaja 2014-
Sirpa Lintunen, aluepäällikkö 2015–
Vilma Kuosmanen, Maaseutunuorten asiamies, 2017-
Susanna Purhonen, toimistos sihteeri 2016-
Anne-Mari Heikkinen, projektipäällikkö, Innostu tiedosta! -hanke 2020-
Heini Mämmi, kesätyöntekijä, Innostu tiedosta! -hanke 2021
Erika Kemppainen, kesätyöntekijä, Innostu tiedosta! -hanke 2021

TILINPÄÄTÖSTIEDOT

MTK-Pohjois-Savo ry
Y-tunnus: 0207887-2

Tuloslaskelma (EUR)	01.01.2021	01.01.2020
	31.12.2021	31.12.2020
Varsinainen toiminta		
Koulutus- ja kurssit tuotot	377.00	4 155.70
Koulutus- ja kurssit kulut		
Muut kulut	-3 365.55	-7 032.73
Koulutus- ja kurssit kulut	-3 365.55	-7 032.73
Koulutus- ja kurssit kulujäämä	-2 988.55	-2 877.03
Tilaus ja ilmoitust tuotot	500.00	2 500.00
Tilaus ja ilmoitust kulut		
Muut kulut	-1 993.85	-1 738.72
Tilaus ja ilmoitust kulut	-1 993.85	-1 738.72
Tilaus ja ilmoitust kulujäämä	-1 493.85	761.28
Henkilöstökulut tuotot	18 359.02	55 118.69
Henkilöstökulut kulut		
Henkilöstökulut	-157 571.82	-146 659.70
Muut kulut	-5 596.00	-6 281.86
Henkilöstökulut kulut	-163 167.82	-152 941.56
Henkilöstökulut kulujäämä	-144 808.80	-97 822.87
Nuorten toiminta tuotot	7 378.00	11 173.00
Nuorten toiminta kulut		
Henkilöstökulut	-18 424.21	-21 623.16
Muut kulut	-5 351.39	-23 299.08
Nuorten toiminta kulut	-23 775.60	-44 922.24
Nuorten toiminta kulujäämä	-16 397.60	-33 749.24
Johto-/valiokunnat kulut		
Henkilöstökulut	-33 520.27	-29 809.19
Muut kulut	-8 397.56	-7 167.54
Johto-/valiokunnat kulut	-41 917.83	-36 976.73
Johto-/valiokunnat kulujäämä	-41 917.83	-36 976.73
Hankkeet tuotot	148 310.37	229 792.42
Hankkeet kulut		
Henkilöstökulut	-96 142.85	-167 857.27
Muut kulut	-50 167.52	-61 821.13
Hankkeet kulut	-146 310.37	-229 678.40
Hankkeet tuottojäämä	2 000.00	114.02
Hallinto tuotot	37 133.13	40 727.33
Hallinto kulut		
Poistot	-159.24	-212.33
Muut kulut	-79 328.72	-300 837.56
Hallinto kulut	-79 487.96	-301 049.89
Hallinto kulujäämä	-42 354.83	-260 322.56
Varsinainen toiminta	-247 961.46	-430 873.13
Tuottojäämä	-247 961.46	-430 873.13

Varainhankinta		
Tuotot	278 610.16	493 908.86
Varainhankinta	278 610.16	493 908.86
Tuottojäämä	30 648.70	63 035.73
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	19 539.56	8 571.11
Kulut	---	-2 068.90
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	19 539.56	6 502.21
Tuottojäämä	50 188.26	69 537.94
Yleisavustukset	---	54 328.66
Tilikauden tulos	50 188.26	123 866.60
Tilikauden ylijäämä	50 188.26	123 866.60

MTK-Pohjois-Savo ry
Y-tunnus: 0207887-2

Tase vastaavaa (EUR)

	31.12.2021	31.12.2020
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	477.73	636.97
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	477.73	636.97
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	285 310.39	274 532.66
Sijoitukset yhteensä	285 310.39	274 532.66
Pysyvät vastaavat yhteensä	285 788.12	275 169.63
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 055.74	6 645.83
Lainasaamiset	285 596.87	213 385.62
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	288 652.61	220 031.45
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	99 712.06	75 729.25
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	99 712.06	75 729.25
Rahat ja pankkisaamiset	64 959.85	113 421.30
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	453 324.52	409 182.00
Tase vastaavaa	739 112.64	684 351.63

Tase vastattavaa (EUR)

	31.12.2021	31.12.2020
Oma pääoma		
Sidotut rahastot		
Sidotut rahastot yhteensä	132 448.00	132 448.00
Muut rahastot		
Muut rahastot	454 544.89	454 544.89
Muut rahastot yhteensä	454 544.89	454 544.89
Toimintapääomat		
Edellisten tilikausien ylijäämä	61 864.71	-62 001.89
Toimintapääomat yhteensä	61 864.71	-62 001.89
Tilikauden ylijäämä	50 188.26	123 866.60
Oma pääoma yhteensä	699 045.86	648 857.60
Vieras pääoma		
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	9 053.09	4 929.51
Muut velat	6 256.51	9 322.93
Siirtovelat	24 757.18	21 241.59
Lyhytaikaiset velat yhteensä	40 066.78	35 494.03
Vieras pääoma yhteensä	40 066.78	35 494.03
Tase vastattavaa	739 112.64	684 351.63

TILASTOJA MAATALOUESTA POHJOIS-SAVOSSA

Rahavirrat ja tuotannon rakenne

Joroinen siirtyi Pohjois-Savon maakuntaan vuoden 2021 alussa. Joroisissa oli vuonna 2021 151 maatilaa. Pohjoissavolaisten tilojen osuus Suomen maatiloista oli vuonna 2021 7 % ja maatalojen tulojen osuus koko Suomen maatalojen tuloista 7,7 %. Kotieläintiloja oli 1 191 ja kasvinviljelytiloja 2 230. Maataloustukia haki 3 410 maatilaa.

Maatalojen kokonaistulot olivat vuonna 2020 498,93 miljoonaa euroa, mikä on vajaa 3 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Maatalojen myyntitulot kasvoivat edellisestä vuodesta melkein 7 miljoonaa euroa ja tulotuet aleni-
vat reilun 1 miljoonan euron verran. Maatalojen metsänmyynti oli edellisvuotta 7 miljoonaa euroa vähäisempää, mutta liitännäiselinkeinotuloja ja sivuansioita kertyi noin 4,5 miljoonaa euroa edellistä vuotta enemmän.

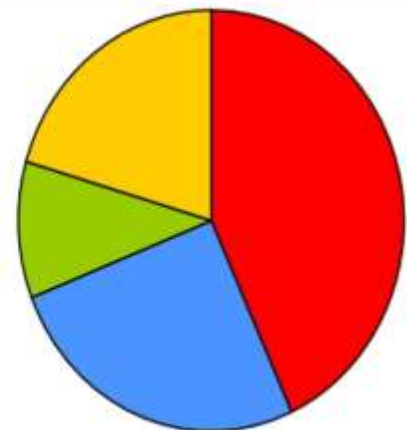
AgrInfo Maatalojen rahavirta

Tuottajaliitto POHJOIS-SAVO, 2020

MAATILOJEN TULOT (brutto, ei sis. alv)

yhteensä 498,93 milj. € (0 %) *
Osuus koko maan tuloista: 8 %

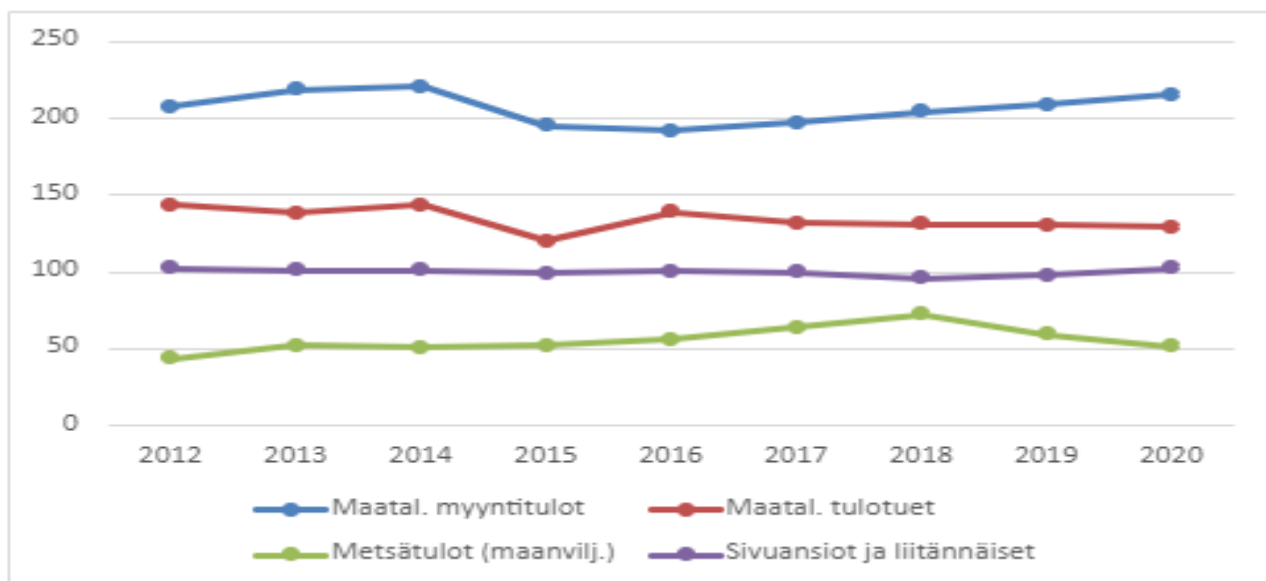
	%	milj. €
MAATALOUDEN MYYNTITULOT	43	215,34
MAATALOUDEN TULOTUET	26	129,14
METSÄTULOT (MAANV.)	10	52,32
SIVUANSIOT/LIITÄNNÄISELINKEINOT	20	102,14

Kuntien lukumäärä 18 kpl

Tilojen lukumäärä 3303 kpl (-3 %)

Maatalojen tulot vuonna 2020 (lähde Kantar Oy)

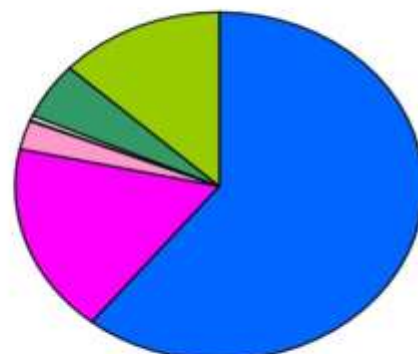
Maatalojen tulot vuosina 2012–2020 Pohjois-Savossa, milj. € (lähde Kantar Oy)

MTK Pohjois-Savo

MAATALOUDEN MYYNTITULOT (brutto, ei sis. alv)

yhteensä		215,34 milj. €		(4 %) *			
Osuus koko maan tuloista: 9 %		tn tai milj. l		Tulot			
	Tiloja**	Tuotanto	%	milj. €			
MAITO	809	324	61	130,80			
NAUDANLIHA	343	12 076	18	38,12			
SIANLIHA	24	3 554	3	5,75			
MUU LIHA	137	150	0	0,21			
KANANMUNAT	6	900	0	0,94			
VILJAT	671		5	11,30			
MUUT KASVIT	1 313		13	28,23			
yhteensä	3 303						

** Viljelijän tukihakemuksessa ilmoittaman päätuotantosuunnan mukaan

*(suluissa muutos-% ed. vuoteen)

KANTAR

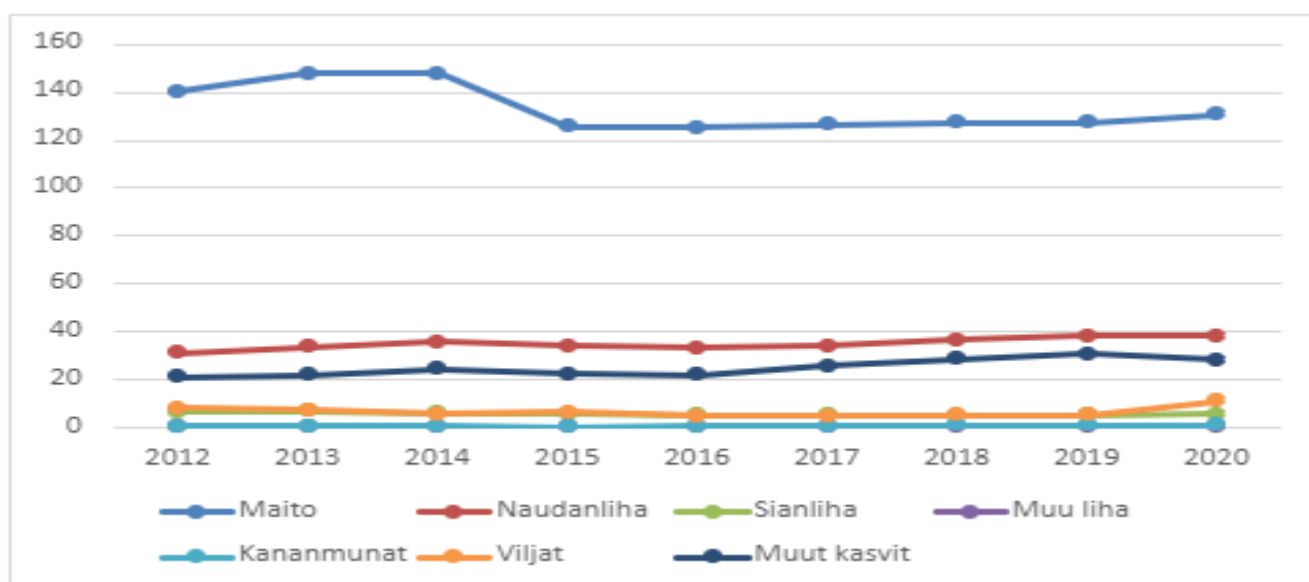
Kantar TNS Agri Oy

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maatilojen myyntitulot vuonna 2020, lähde Kantar Oy.

Maatilojen myyntitulojen kasvua tapahtui maidon ja viljakasvien osalta. Naudanlihan myyntitulot säilyivät vuoden 2019 tasolla ja muissa kasveissa vähennystä tuli noin 2,5 miljoonaa euroa, suurimpana syynä tulojen alentumiseen muissa kasveissa oli etenkin mansikan lyhyt satokausi ja osittain myös vaikeus saada riittävästi poimijoita vuonna 2020.

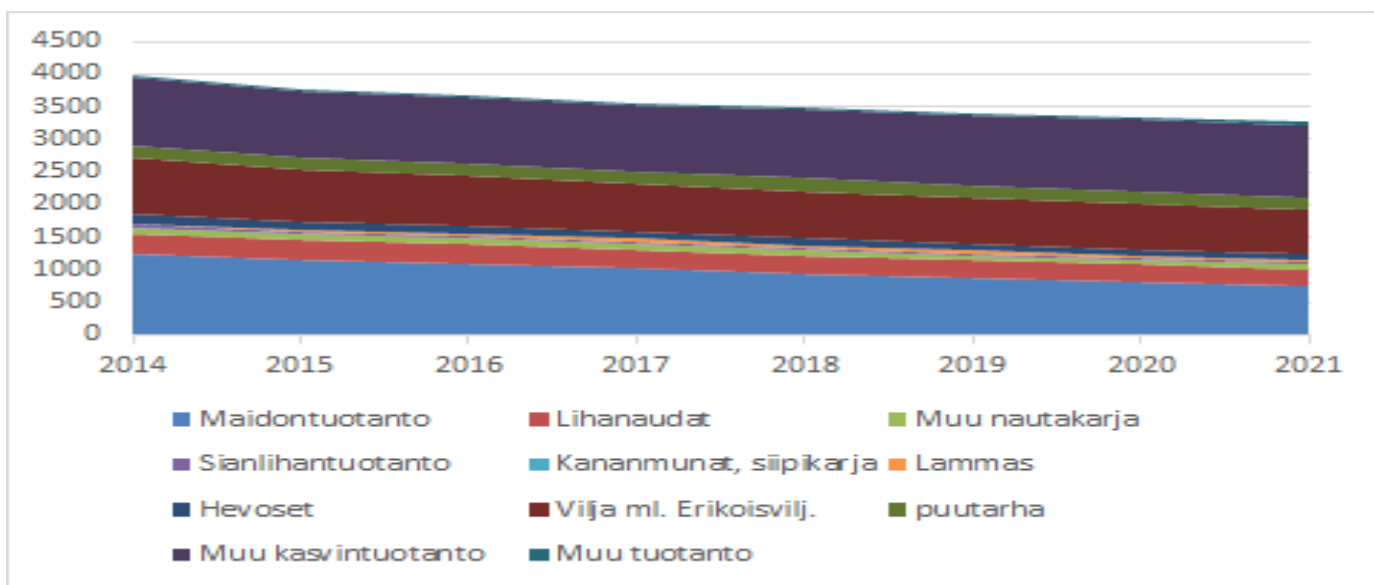
Maatilojen myyntitulojen jakauma vuosina 2012–2020 eri tuotteiden kesken, milj.

Maidontuotanto väheni vuoden 2021 aikana merkittävästi, sillä maitoa tuotettiin vain 316 miljoonaa litraa, Joroisten reilu 5 miljoonaa litraa mukaan luettuna. Edellisenä vuonna samalla alueella tuotettu maitomäärä oli 330 miljoonaa litraa. Pohjois-Savon kunnista maitoa tuotettiin eniten Kuopiossa (70,4 miljoonaa litraa) ja Kiuruvedellä (54,1 miljoonaa litraa). Lypsylehmien määrä aleni noin 600 lehmällä ollen vuoden lopulla noin 34 400 eläintä, vaikka Joroisen alue on nyt mukana tilastossa.

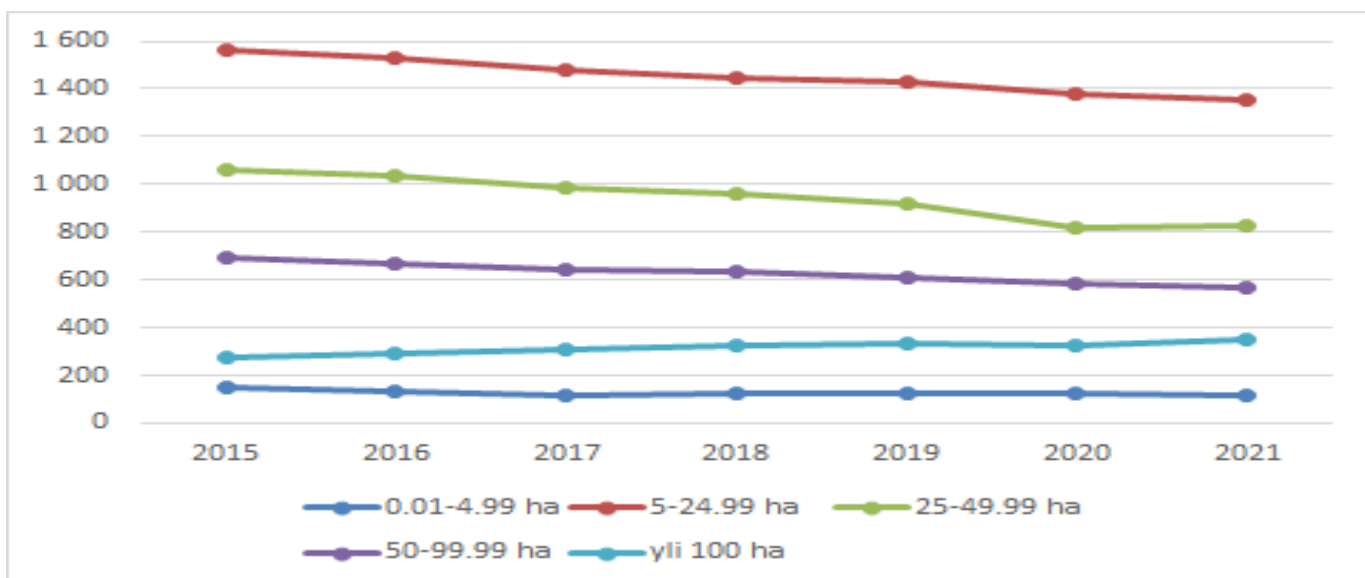
Naudanlihaa tuotettiin 12,24 miljoonaa kiloa, 14 % Suomen tuotannosta. Sianlihaa tuotettiin 3,07 miljoonaa kiloa, 0,2 % Suomen tuotannosta. Lampaanlihaa tuotettiin 0,06 miljoonaa kiloa, 5 % Suomen tuotannosta. Rehuviljaa kasvatettiin 36 000 hehtaarilla, ala väheni edellisvuodesta reilu 2 000 hehtaaria. Leipäviljaa kasvoi noin 2 100 hehtaarilla, samalla alalla kuin edellisvuonna. Tattari pääsi mukaan viljelytilastoihin 100 hehtaarilla.

Luomutuotannossa oli 348 tilaa, joilla oli peltoa reilu 19 000 hehtaaria luomuviljelyssä. Luomukotieläintiloja oli 98 kpl. Luomutilat ovat muita maatiloja suurempia, keskikoko vuonna 2021 oli 62 ha.

Maatalousmaan pinta-ala Pohjois-Savossa väheni kolmatta vuotta peräkkäin, kun huomioidaan Joroisen vaikutus tilastoihin. Ilman Joroista käytössä olevan maatalousmaan ala oli 147 673 ha, mikä on 1 100 hehtaaria pienempi kuin edellisvuonna (ml. Joroinen 154,5. Peltoa on poistunut viljelystä mm. uusien tielinjausten ja rakennusten alle. Viljelyaloissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viljelykasveista toisille viime vuosien aikana. Kesannon määrä on vähentynyt ja viljelyalan määrä kasvanut. Pinta-alasta on korvauskelvotonta noin 7 000 hehtaaria, uutta peltoa ei ole saatu korvauskelpoisuuden piiriin vuoden 2004 jälkeen. Vuodesta 2015 lähtien korvauskelpoista pinta-alaa on poistunut viljelystä noin 1 700 ha.

Tilojen määrä tuotantosuunnittain vuosina 2014–2021, päätukihaussa ilmoitettu päätuotantosuunta (lähde Ruokavirasto)

Eri kokoisten maatalojen osuus % tilojen kokonaismäärästä vuosina 2015–2021 Pohjois-Savossa (lähde Ruokavirasto)

Omistajanvaihdokset ja investoinnit

Maatalojen omistajanvaihdoksissa oli melko hiljainen vuosi. ELY-keskus myönsi nuoren viljelijän aloitustukea 15 uudelle yrittäjälle. Edellisvuonna aloitustuen sai 9 nuorta viljelijää.

Pohjois-Savossa maatalouden investointitukea sai vuonna 2021 yhteensä 215 hanketta. Avustusta maatalouden investointeihin myönnettiin yhteensä 7,5 miljoonaa euroa ja korkotukilainaa 6,3 miljoonaa euroa. Vuotta aikaisemmin tukea sai 196 investointihanketta, joihin myönnettiin avustusta 6,58 miljoonaa euroa ja korkotukilainaa 7,01 miljoonaa euroa. Avustusta myönnettiin 18 lypsykarjainvestoinnille. Investointitukea sai myös 4 lihakarjanavettainvestointia. Eläinten hyvinvointi-investointeihin sai tukea 57 maatilaa.

Sekä kasvihuonetuotantoon että viljankuivaamoihin myönnettiin Pohjois-Savossa tukea viidelle rakentamishankkeelle. Energiatuotantoon investoi 31 tilaa, joista kaksi tilaa investoi biokaasuun. Työympäristön kehittämiseen sai tukea 25 maatilaa ja ympäristön tilan kehittämiseen 14 maatilaa.

Pohjois-Savon alueella käytettiin vilkkaasti maatalojen Neuvo-järjestelmää. Neuvo-korvausta maksettiin Pohjois-Savossa vuoden 2021 aikana 537 000 euroa, mikä on hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. 688 eri tilaa käytti Neuvo-palvelua vuonna 2021. Eri aihealueista suosituimmat neuvonnan kohteet olivat Pohjois-Savossa maatalan kilpailukyyn parantaminen sekä nykyaikaistamis- ja kilpailukyky suunnitelmat. Myös tuotantoeläinten terveydenhuolto suunnitelmat kiinnostivat viljelijöitä.

Lomitus

Vuosilomaan oli oikeutettu 1 593 kotieläinyrittäjää, joista vuosilomaa käytti 1 554 yrittäjää. Vuosilomapäivän keskipituus oli 6,6 tuntia ja lomittajien työpäiviä kertyi vuosilomien lomituksesta 36 480 kpl. Sijaisapua käytti 581 yrittäjää. Sijaisapulomituksen lomittajat käyttivät 30 019 työpäivää. Paikallisyksikön järjestämää lomitusta käytti 1 554 henkilöä ja itsejärjestettyä 76 henkilöä. Paikallisyksikön järjestämiä lomituspäiviä oli 70 906 ja itsejärjestettyjä 3 726 kpl (<https://tilastot.mela.fi/lomitustilastot>, 2021)

Mela-turva

Tähän päivitys huhtikuussa <https://tilastot.mela.fi/kuntatilastot>

MYEL-vakuutettujen määrä vuoden lopussa oli 4 157 henkilöä, joista miehiä 2 831 ja naisia 1 326, edellisestä vuodesta vakuutettujen määrä väheni 60 henkilöä. Keskimääräiset MYEL-vakuutettujen työtulot olivat vuonna 2020 21 800 euroa. Työterveyshuoltoon liittyneitä viljelijöitä oli 1 569 henkilöä, 38 % kaikista vakuutetuista. Vakuutettujen tilojen lukumäärä oli 2 934 kpl, muutosta edellisestä vuodesta on 73 tilaa.

Pohjoissavolaiset viljelijät maksoivat Myel- ja MATA-vakuutusmaksuja 13,9 miljoonaa euroa, keskimaksu oli noin 3 400 €/vuosi.

Melan kautta maksettavien eläkkeen saajia Pohjois-Savossa oli 8 685 henkilöä. Eläkkeensaajien määrä vähenee vuosittain noin 400 henkilöä. Vuosittain Pohjois-Savoon maksetaan eläkkeitä noin 75 miljoonaa euroa ja MATA-korvauksia ja Mela-päivärahoja noin 3,5 miljoonaa euroa. Eläkesumma on pysynyt viime vuosina samantasoinen eläkkeensaajien lukumäärän vähenemisestä huolimatta.

